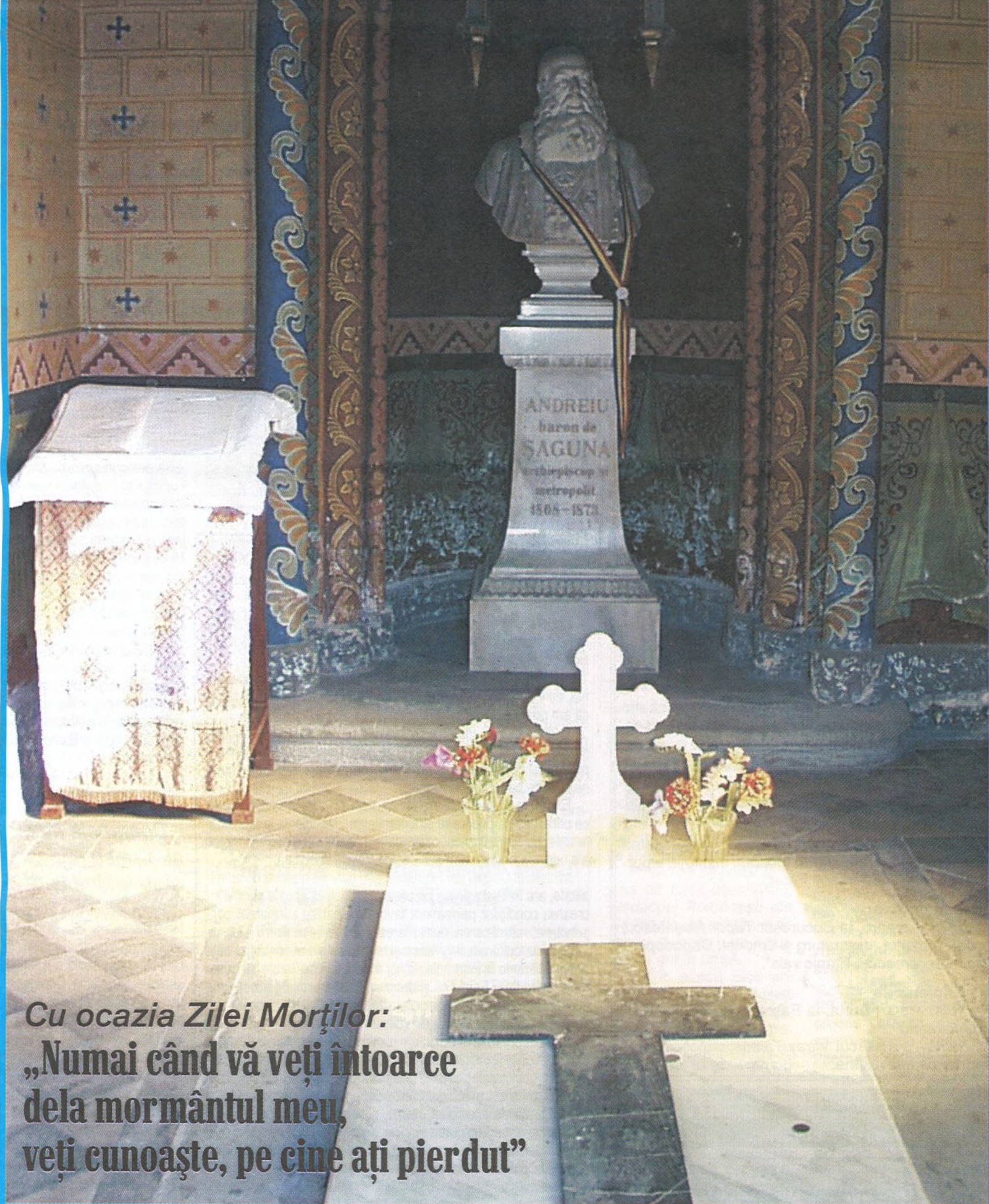

VINERI 27 OCTOMBRIE 2000 · ANUL III [L] NR. 43

FOAIA românească

SĂPTĂMÎNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Cu ocazia Zilei Morților:
**„Numai când vă veți întoarce
dela mormântul meu,
veți cunoaște, pe cine ați pierdut”**

CALENDAR ORTODOX

- 30 octombrie, luni – Sf. Mc. Zenovie și sora sa Zenovia; Ap. Cleopa
31 octombrie, marți – Sf. Ap. Apelie, Stahie, Urban și Narcis
1 octombrie, miercuri – Sf. Tămăduitori fără de arginți, Cosma și Damian
2 octombrie, joi – Sf. Mc. Achindin, Pigasie și Elpidifor
3 octombrie, vineri – Sf. Mc. Achepsima, Iosif și Aitala diacnul
4 octombrie, sâmbătă – Cuv. Ioanichie cel Mare; Sf. Mc. Nicandru episcopul și Ermeu preotul
5 octombrie, duminică – Sf. Mc. Galaction și Epistimia; Sf. Silvan și Grigorie arhiepiscopul, Duminica a XXII-a după Rusalii (Bogatul nemilostiv și săracul Lazăr); Ap. Gal. VI, 11–18; Ev. Luca XVI, 19–31; Glas 3; Voscr. 9

AGENDĂ

30 octombrie

1497 – are loc *lupta de la Cernăuți*. Ștefan cel Mare învinge resturile armatelor poloneze invadatoare.

1858 – s-a născut, în localitatea Plăinești, jud. Vrancea, scriitorul *Duiliu Zamfirescu*.

1930 – are loc premiera filmului „*Ciuleandra*”, care este prima ecranizare după *Liviu Rebreanu*, dar și primul film sonor vorbit în românește.

31 octombrie

1881 – s-a născut *Eugen Lovinescu*, scriitor și istoric literar.

1897 – s-a disputat *primul meci de fotbal* în Ungaria. Echipa BTC din capitală a jucat contra echipei de fotbal din Viena. Meciul s-a încheiat cu victoria austrieilor, scorul fiind de 0-2.

1 noiembrie

– Pomenirea Morților

1599 – are loc intrarea triumfală, în Alba Iulia, a lui *Mihai Viteazul*.

1928 – au avut loc *primele emisiuni radiofonice* în România.

2 noiembrie

1784 – începe marea răscoală țărănească din Transilvania, condusă de *Horea, Cloșca și Crișan*.

1816 – a murit *Gheorghe Șincai*, istoric, filolog, reprezentant marcant al Școlii Ardelene.

3 noiembrie

– Ziua Științei Maghiare.

1777 – a fost înființată, la Buda, Universitatea *Eötvös Loránd (ELTE)*. La început, instituția a purtat numele lui *Pázmány Péter*.

4 noiembrie

1970 – moare, la București, *Tudor Mușatescu*, poet, prozator, dramaturg și umorist. Capodopera sa este comedia „Titanic vals”.

5 noiembrie

1880 – s-a născut, la Pașcani, scriitorul *Mihail Sadoveanu*.

1932 – s-a născut *Vitray Tamás*, cunoscutul reporter de televiziune.

Foaia românească respectă ortografia română veche, dar în cazul contribuțiilor sosite din partea colaboratorilor, păstrează scrierea folosită de autor.

Pe copertă: Interiorul Mausoleului lui Andrei Șaguna, la Râșinari, România (Foto: *Eva Iova*)

S-a realizat un vis de mai bine de 20 de ani

Punct de trecere la Cenad–Kiszombor

Foto: Népszabadság

Strângere de mână la noul punct vamal

În prezența celor doi prim-miniștri Orbán Viktor și Mugur Isărescu, la 20 octombrie a.c. s-a deschis punctul de trecere de la Cenad (România) și Kiszombor (Ungaria). Astfel distanța dintre Timișoara și Seghedin s-a scurtat cu cca 50 de kilometri. Punctul de trecere va fi, deocamdată, deschis între orele 8.00-16.00 și va putea fi folosit numai de către cetățenii celor două țări, care doresc să treacă cu autoturismele.

Plimbându-ne cu o libertate absolută peste frontiera de la Cenad-Kiszombor, înțelegându-ne cu nenumărate personalități, care au militat pentru înfăptuirea acestui vis, noi am reținut următoarele idei și păreri:

Nicolae Crăciun, primarul Cenadului:

Ziua de 20 octombrie 2000

este o zi importantă, deoarece a sosit momentul ca prin voința Domniilor voastre să deschidem – după mai bine de 50 de ani, în mod definitiv de această dată – bariera administrativă care ne desparte de vecinii noștri din Ungaria... Doresc ca relațiile noastre, dintre România și țara vecină, Ungaria să

fie din ce în ce mai bune pentru a putea păși împreună în comunitatea europeană de care ne leagă atât istoria, cât și valorile libertății individului și ale democrației.

Nagy Tibor, primarul comunei Kiszombor:

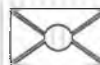
Sînt într-adevăr fericit, că după o muncă de aproape zece ani, azi asistăm la deschiderea acestui punct de trecere. Totatunci am speranța că odată cu pornirea traficului internațional se vor crea pînă în 2001 acele condiții, care ne lipsesc încă de partea maghiară: drumul, care va ocoli localitatea noastră, Kiszombor, și clădirea definitivă a vămii. O lungă perioadă de tensiune se încheie prin faptul că județul Timiș, prin acest punct de trecere va avea o ieșire directă spre Ungaria. Sînt convins că printre beneficiarii acestei acțiuni se va găsi și țara noastră, cât și regiunea, ba mai mult chiar și localitatea noastră.

Mugur Isărescu, prim-ministru al României:

Fericirea mea este reală, nu este deloc exagerată. Mă bucur că sînt în mijlocul oamenilor și că am făcut și un lucru mic, dar important pentru cetățenii și locuitorii acestei zone. Următoarea mișcare va fi să mai deschidem un punct de trecere la Valea lui Mihai. I-am propus premierului ungar să plantăm acolo împreună și doi pomi: unul pe teritoriul Ungariei, altul pe teritoriul României. Să plantăm acest pom ca o credință, că ceea ce facem acum este durabil și că împreună ne vom duce spre o Europă unită și prosperă.

P. Cimpian

Poșta redacției

Stimată doamnă director Iova,

am primit, prin amabilitatea redacției dumneavoastră, săptămînalul românilor din Ungaria, „Foaia Românească”, publicat de Editura de Presă și cărți „Noi”, din Giula.

Revista, editată prin grija colectivului dumneavoastră redacțional, este deosebit de interesantă și m-a bucurat foarte mult faptul că am primit-o.

În cuprinsul ei, materialele redactate sînt la un nivel calitativ meritoriu, cu o tematică variată și bine selectată, cuprinzînd o problemă care interesează, cred, întreaga comunitate românească de pe teritoriul Ungariei.

Existența ei, după părerea mea, este strict necesară, deoarece prin această publicație sînt menținute, valorificate și dezvoltate cele trei elemente esențiale pentru păstrarea identității etnice ale unei minorități naționale – limba, religia și cultura.

Ministerul Culturii din România, prin direcția noastră de specialitate, are în strategia sa, ca principal obiectiv, aceste priorități – crearea condițiilor permanent favorabile pentru afirmarea, conservarea, valorificarea, dezvoltarea și exprimarea liberă a identității etnice, culturale, lingvistice și religioase ale minorităților naționale existente în România (la noi în țară sînt declarate 18 minorități naționale). Faptul că și dumneavoastră urmăriți aceste obiective este deosebit de important. Eu vă felicit și vă urez mult succes în activitatea pe care o depuneți.

Stimată doamnă director, am remarcat în coloanele publicației dumneavoastră, nr. 39/29 septembrie a.c., pag. 4, semnalarea apariției unui catalog privind „Românii din Ungaria”. Cu această ocazie, îmi exprim dorința dacă este posibil, să-mi expediați și mie un astfel de exemplar.

Cu speranța de a putea rămîne, și pe viitor, în corespondență cu dumneavoastră, vă mulțumesc și vă doresc un cît mai larg succes la publicul cititor din Ungaria.

Cu stimă,

Carol König,

Director, Direcția Minorități Naționale, Ministerul Culturii

Doamnele Mádl și Constantinescu s-au întîlnit la Cluj

Prima doamnă a Ungariei Mádl Dalma s-a aflat, la sfîrșitul săptămîinii trecute, în vizită la Cluj-Napoca. Acolo s-a întîlnit sîmbătă cu Nadia Constantinescu, venită special pentru această ocazie. Mádl Dalma a sosit la Cluj pentru a participa la sfințirea unei biserici reformate din cartierul clujean Mănăștur. Duminică, soția președintelui Ungariei a participat la slujba religioasă de la Catedrala Sfîntul Mihail, după care, înainte de ceremonia de sfințire a bisericii reformate, a vizitat centrul istoric al orașului.

La Timișoara s-a acordat premiu special unui film din Ungaria

Singurul festival de televiziune din România, Televest 2000, deschis tuturor stațiilor locale și regionale, precum și producătorilor independenți s-a desfășurat în zilele de 13 și 14 octombrie la Timișoara. Redacția Românească a Televiziunii Maghiare a participat la acest festival cu un film portret intitulat „Gheorghe Flueraș”. Producția prezintă o personalitate marcantă a vieții muzicale contemporane care desfășoară o activitate respectabilă în mișcarea corală românească din Ungaria. Filmul realizat de Ficker Péter (operator), Csepregi János (montaj) și Ștefan Crâsta (realizator-regizor) a fost rulat la Opera de Stat din Timișoara. Cu realizatorul Ștefan Crâsta a stat de vorbă Petru Cîmpian.

Am în față o diplomă. „Se acordă premiul Institutului Intercultural oferit de East Street and Rectling SA (este o denumire destul de ciudată pentru noi) producției „Gheorghe Flueraș”, realizator Ștefan Crâsta, Televiziunea Maghiară, Studioul din Seghedin”. Este vorba despre concursul Televest, organizat la Timișoara. Ștefan, povestește-ne despre ceea ce s-a întâmplat la Timișoara!

— La Timișoara în acest an s-a desfășurat pentru a patra oară festivalul de film Televest, care este organizat în majoritate de Studioul Teritorial din Timișoara al Televiziunii Române. Dar printre organizatori se află de asemenea Primăria și o asociație civilă. Deci de la prima încercare, când era un festival destul de modest, în anul acesta Televest a avut o amploare națională, la care au participat ateliere regionale și locale din întreaga țară. Principiul organizatorilor este să sprijine atelierele regionale și locale, și chiar specialiști care lucrează în afară de televiziune sau la posturi particulare.

Tu te-ai prezentat cu acest film portret despre Gheorghe Flueraș, pe care l-am văzut deja și noi. E o lucrare foarte reușită. Înseamnă deci că acolo și juriul a apreciat la fel ca noi, telespectatorii.

— Așa se pare. Am putut participa la acest festival mulțumită faptului că din anul acesta pot participa în mod oficial și ate-

Flueraș atinge cele două culturi, română și maghiară. Discutând cu organizatorii, ei au povestit că ar fi avut șanse ca documentarul să câștige și în alte două categorii, ceea ce înseamnă pentru mine că am lucrat împreună cu colegii pricepuți, cu Ficker Péter și cu Csepregi János. Filmul a avut șanse de a câștiga un premiu special chiar la montaj.

Cînd s-a desfășurat ceremonia de decernare a premiilor?

— În viața mea nu am participat la un astfel de festival, deși am mai fost la festivaluri de filme. Întîlnirea a fost organizată în clădirea Operei de Stat din Timișoara. Împrejurările au fost festive chiar și la proiectări. A fost o festivitate specială, cum o vezi la televizor, la festivaluri de filme de oriunde...

Ca la Hollywood?

— La Hollywood sau la Cannes, dar oricum cu o amploare mai mică. Din 150 de filme participante, 67 au ajuns în concurs și au fost proiectate publicului. Din acestea au fost alese cam 10-12 premii. A fost o festivitate de o oră și jumătate, iar realizatorii filmelor premiate au vorbit cîteva cuvinte despre producțiile lor. Am fost invitați pe scenă pentru a spune două vorbe, pentru a mulțumi organizatorilor... cum zicea pre-

Gheorghe Flueraș despre filmul „Gheorghe Flueraș”

— Nu am cuvinte să le mulțumesc realizatorilor. Și bucuria mea este extrem de mare. De zece ani lucrez cu românii din Ungaria, plus încă cinci ani cu întreruperi, respectiv perioada 1974-1979. Redactorii de la televiziune au apreciat oarecum activitatea pe care am desfășurat-o și mi-au făcut această surpriză să-mi immortalizeze pe o peliculă activitatea și, mă rog, viața personală. Oricum le mulțumesc foarte mult pentru această treabă și pentru mine este o mare bucurie și oricînd vizionez această casetă, pe care de fapt ei mi-au și oferit-o, constituie o mulțumire pentru mine, pentru tot ceea ce am făcut aici. Le mulțumesc tuturor celor care apreciază această activitate pe care o fac cu toată dragostea și cu tot respectul față de ei.

Iuliu Kaupert

Roadele noastre

Am stat mult pe gînduri, ce titlu s-ar potrivi mai bine la șirul gîndurilor mele. *Toamna se numără bobocii* – răsuflat, prea răsuflat; *Anotimpul recoltei* – prozaic, prea prozaic; *Roadă strălucită* – bombastic, prea bombastic; *Recoltă bogată* – exagerat, prea exagerat. În fine, am decis: m-am oprit la *Roadele noastre*. Nu e nici original, nici nemaipomenit, dar cred că este simplu și adevărat: și roade, și ale noastre.

Dar, e cazul să trec la concret. Mă gîndesc la acțiunile noastre culturale, la varietatea lor, la mulțimea lor. Fiindcă în ciuda nemulțumirilor veșnice, în ciuda destrămării în grupuri, grupulețe și clici, în ciuda divergențelor permanente, viața culturală românească dovedește vitalitate și o activitate mai bogată ca oricînd. Paradoxal (sau să fie un fenomen firesc?) că mulțimea de grupări fie din tagma politică, fie din sfera civilă rezultă o situație de concurență binefăcătoare, o dorință de a dovedi activitate utilă, o tendință de a realiza inițiative noi. Ca atare, în ultimul timp putem fi martorii unor acțiuni noi sau a unor programe cu caracter mai vechi dar în condiții noi, deosebite. Iar constatarea este valabilă în diverse domenii. Să ne gîndim numai la ultimul timp: cîte serbări culturale școlare s-au pregătit, cîte festivaluri interșcolare (pe țară) s-au organizat; la cîte spectacole teatrale puteau asista spectatorii români din Ungaria; cîte cenacluri literare cu oaspeți de seamă s-au ținut; cîte comunicări științifice s-au convocat; cîte cărți au fost editate, cîte consultații de specialitate s-au inițiat, cîte expoziții s-au vernisat. Dar am putea înșira și o altă latură de activitate: la cîte turnee au participat echipele culturale școlare sau de adulți, la cîte pelerinaje au pornit credincioșii din satele românești; la cîte tabere în munți sau la mare a fost tineretul școlar și adulții pasionați de călătorii.

Dacă cineva și-ar da osteneala și ar face lista tuturor acțiunilor, cu siguranță am afla cifre mari cum n-au mai fost. Iar în aceste circumstanțe, trebuie să admitem că există totuși o coeziune, un ligament care face din românii din Ungaria chiar dacă nu o familie – nici n-ar fi bine așa – dar cel puțin o comunitate de interese, de aspirații și de atașament.

E mult, e puțin, rămîne de văzut – copiii și nepoții noștri vor da răspunsul.

Edda Dîrj

zentatorul..., și bineînțeles pentru a mulțumi tuturor celor care au contribuit la realizarea filmelor, pentru că toată lumea știe că noi, cei prezenți, am constituit doar o mică parte din tot echipajul.

Presupun că acest succes dă forță colectivului Redacției Românești din Seghedin să continue pe acest drum pe care a pornit cu ani în urmă.

Eu, în acești zece ani de cînd lucrez ca jurnalist român, ca jurnalist de minoritate din Ungaria, trebuie să-ți mărturisesc, și probabil și tu te confrunți cu aceeași problemă, că foarte puține sînt acele reacții care te confirmă în activitate. Pentru că un jurnalist majoritar are un public cu mult mai larg. Chiar dacă ai reacții, acestea nu vin din partea

specialiștilor, și nu le poți aprecia. Lipsește măsura zilnică a forțelor. Acest fapt ne-a confirmat acum, că activitatea noastră nu este de prisos. Ne-ar plăcea să credem că munca noastră este competitivă cu munca jurnalistului majoritar, ceea ce confirmă poate acest premiu.

Deci înseamnă că un ziarist minoritar român acum se bucură.

— Așa este. Și mă bucur că sînt martor la acel proces care se numește spiritualizarea granițelor. Pentru că putem spune că mergem la colegii noștri din Timișoara ca acasă, ne simțim foarte bine în acel studio. Colaborăm aproape în fiecare săptămînă, astfel sper că activitatea va continua pe acest făgaș.

Anul Eminescu va fi sărbătorit și la Aletea, Apateu, Bedeu, Chitighaz

La Apateu se va dezveli bustul lui Eminescu

Douăzeci de artiști din Oradea s-au angajat să prezinte un recital din versurile lui Mihai Eminescu în sinul comunității românești din Ungaria. Corişti de la Facultatea de Muzică a Universității orădene, însoțiți de actorii Teatrului de Stat din Oradea, vor da un spectacol la sfârșitul săptămânii viitoare în patru sate românești, la Aletea, Apateu, Bedeu și Chitighaz. Cunoscutele și îndrăgite creații ale poetului, născut acum 150 de ani, – *Luceafărul*, *De-aș avea*, *Și dacă*, *La steaua*, *Criticilor mei* – vor face parte

din spectacolul realizat de artistul emerit *Eugen Țugulea*. Corul de cameră va fi condus de maestrul *Avram Geoldeș*, iar soliștii *Iuliana* și *Florin Chelu* vor interpreta cîntece pe versuri de Eminescu. *Ioan Moldovan*, redactorul șef al revistei orădene „Familia” va evoca revista „Familia” a lui *Iosif Vulcan*, care, în 1866, la Budapesta publică prima poezie a lui Mihai Eminescu, cu titlul *De-aș avea*.

Programul de sărbătoare al orădenilor va putea fi văzut la Școala românească din Chitighaz la 3

noiembrie, vineri, de la ora 18.00 și sîmbătă, la 4 noiembrie, la Casa comunității românești din Aletea de la ora 11.00. După-masă, de la ora 15.00 la Apateu, înainte de programul cultural, în fața bisericii ortodoxe române se va dezveli bustul lui Mihai Eminescu, cadou al orașului Oradea pentru românii din acest sat. Trupa din Oradea se va prezenta seara, de la ora 18.00, la școala românească din Bedeu. Inițiatorul programului cultural este Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria.

Șt. Frățean

S-a ales director pentru școala din Aletea

La 16 octombrie s-a ținut ședința din luna octombrie a corpului deputaților din Aletea. De săptămîni și luni în șir, o temă de discuție pentru întregul orașel o înseamnă soarta școlii românești și întrebarea cine va fi directorul școlii. După ce în repetate rînduri s-a publicat concurs pentru ocuparea postului, a fost numit în funcție *Ioan Pap*, dar numai în mod temporar. Ca atare, la ședința în discuție trebuia decis, cine să devină noul director. După multă cugetare, numai *Ioan Pap* și-a înaintat iarăși dosarul de concurs. În acest fel, consiliul orașenesc nu avea prea mult de gîndit: ori se aprobă dosarul înaintat, ori școala rămîne iarăși fără director. Consilierii orașelului au acceptat cele cuprinse în dosarul de concurs, prin urmare l-au sprijinit și au votat pentru admiterea lui. Ca atare, profesorul *Ioan Pap* va fi și în continuare directorul școlii românești. Mulțumind pentru încredere, „vechiul director nou” a declarat că în condițiile economice actuale, nu va fi ușoară cîrmuirea acestei școli mari în privința clădirii, mică în privința efectivului de elevi. Bazîndu-se pe experiența de pînă acum, se va strădui să asigure condiții cît mai bune pen-

tru corpul didactic și, mai ales, pentru elevii acestei școli.

Corpul deputaților a mai dezbătut și un alt dosar de concurs, pe cel al lui *Gheorghe Ardelean*, directorul Căminului cultural „Reibel Mihály”. Și pînă acum, acesta a condus centrul cultural ca întreprinzător. Expirînd contractul, acum din nou a candidat la post, iar consilierii i-au votat încredere și pe mai departe. Și *Gheorghe Ardelean* și-a exprimat mulțumirea, dar totodată și îngrijorarea, dat fiind că în actualele

condiții financiare, funcționarea unui asemenea centru cultural este dificilă, chiar problematică. Împreună cu Primăria, cu locuitorii și cu colaboratorii săi, directorul speră totuși că va face față așteptărilor. Tot pe ordinea de zi a figurat și sprijinul financiar al bisericii ortodoxe române din Aletea. Consilierii nu au aprobat-o, motivînd refuzul prin explicația că autogovernarea încă nu a sprijinit niciodată bisericile, pentru asemenea cheltuieli nu există fondurile necesare.

Ioan Cozma

În atenția budapestanilor și a tuturor românilor din Ungaria

Asociația Română din Budapesta organizează pe data de 28 octombrie a.c., în sala festivă a primăriei cartierului V al Budapestei (1052 Budapesta, piața Erzsébet nr. 4.) cea de-a IV-a ediție a Zilei culturale românești din Budapesta.

În program figurează, între orele 13.00–14.00, un forum legat de problemele naționalității noastre, după care va urma programul cultural. În cadrul acestuia Ansamblul de dansuri populare românești „Cerbul de Aur” își va prezenta repertoriul reînnoit. Solista *Daniela Sîrca* va interpreta cîntece populare românești cunoscute și mai puțin cunoscute. Actorul *Dávid Sándor* va recita poezii ale unor poeți remarcabili români și maghiari și va interpreta cîntece de muzică ușoară în ambele limbi.

Conducerea Asociației Române din Budapesta așteaptă cu drag pe toți românii din Ungaria, care vor să-și exprime părerile despre situația actuală a românilor din Ungaria și sînt atrași de cultura noastră strămoșească.

V. Roxin

Întîlnire pentru a 11-a oară

La Kunágota s-a ținut în săptămîna trecută cea de-a 11-a întîlnire a primarilor din localitățile înfrățite din județele Arad și Bichiș. Despre consfătuire l-am întregat pe *Hevesi József*, consilier județean responsabil pentru naționalități și relații interetnice, care, în calitate sa de secretar al Comisiei județene pentru minorități naționale și etnice a ajutat de la bun început la realizarea acestor întîlniri.

– Cum s-a ajuns la organizarea acestor consfătuiri?

– Întîlnirile transfrontaliere au fost inițiate încă în anul 1995, de *Achim Alexa*, pe atunci vicepreședinte al Aradului, care le-a sprijinit din răspundere și în ciclul electoral următor, primar fiind. Iar inițiativa odată statornicită, a devenit pe parcurs o modalitate tradițională de informare și legături. Dat fiind că pînă la ora actuală am participat la toate aceste consfătuiri, pot spune că relațiile dintre cele douăsprezece localități din România și unsprezece din Ungaria au depășit nivelul unor simple contactări. Primarii, de la Zerind la Nădlac, de la Giula pînă la Mezöhegyes își dau seama că într-o zonă înapoiată, într-o regiune economic săracă este neapărată nevoie de colaborare.

– Și despre ce fel de colaborări poate fi vorba?

– Mai întîi de toate, experiențele din domeniul administrativ sînt foarte utile. În cele două țări, felul de funcționare al primăriilor diferă, la fel și practica de autoconducere. În aceste domenii, pri-

marii au ce să-și împărtășească. Dar dincolo de acest schimb de păreri, se pot elabora și modalități practice ale colaborării. Aici domeniul economic are prioritate. Aș menționa că printre oaspeții invitați a fost și *Molnár Márton*, directorul Fundației Publice „Pentru Minorități Naționale și Etnice”, care a vorbit despre diferitele posibilități de concurs. Tot despre posibilități economice și financiare noi a vorbit și *Domokos László*, președintele Adunării generale județene, care a trecut în revistă șansele și perspectivele unor programe comune PHARE.

– La concret?

– De pildă, există deja programe comune din domeniul reglării apelor, în domeniul hidrologic. Eu am propus ca, de pildă, colaborarea din domeniul sportului să fie mai intensă: competiția de cros Bichișciaba-Arad să se desfășoare în așa fel, ca alergătorii să treacă și prin toate aceste localități înfrățite. Dar în viitor se pot imagina programe comune de construire a unor drumuri, în domeniul turismului sătesc, balneo-climateric sau cultural, al unor baze comerciale. De fapt, în cazul diferitelor inițiative se bucură de prioritate dosarele întocmite în comun de două localități limitrofe înfrățite. Mai trebuie adăugat la toate acestea că în dezvoltarea relațiilor limitrofe le revine un rol deosebit românilor din Ungaria, mai concret celor din ATRU, care participă activ la toate lucrările acestor consfătuiri.

E. I.

Curs de perfecționare la Arad

La sfârșitul acestei săptămîni, o delegație formată din 30 de învățătoare și profesoare de la școlile noastre românești va pleca pentru două zile la Arad, la cursuri de perfecționare. În organizarea Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria și a Institutului Uman din Bichișciaba, cadrele didactice conduse de profesoara *Maria Gurzău Czeglédi* și de *Tiberiu Iuhás*, șeful Oficiului, vor asista la lecții în diferite școli și licee din Arad, vor avea consiliu pedagogic și vor participa și la alte programe metodice. În viitor se prevede o colaborare permanentă cu instituțiile de învățămînt din Arad.

Asemănarea Revoluției maghiare din 1956 cu cea română din 1989

Intrarea tancurilor sovietice în Budapesta

Era în jurul orei 2 dimineața. Sala de consiliu a Uniunii Scriitorilor de la primul etaj e tot arhiplină. Aproximativ 40 de scriitori se află aici și nici nu se gîndesc să se întoarcă acasă în noaptea asta. Cei mai mulți dintre ei au jucat un rol activ, în ultimul timp, în mișcarea de destalinizare. S-au adunat năucii, sfîșiați între sentimentul unei responsabilități arzătoare și cel al unei totale neputințe. Știu că au de tras din evenimentele a căror orientare le scapă de-acum înainte, ca și puterea de a interveni. Descurajarea lor se lovește de nevoia de a face ceva; înjurături înăbușite alternează cu planuri formulate cu voce joasă; unii s-au lăsat pradă neputinței, alții – de fapt, majoritatea – sînt încă plini de speranță.

Cafeaua s-a terminat, iar lipsa ei îi afectează grozav pe acești mari amatori de cafea. Se recuperează niște zaț. Băiutul de la bar, care și-a continuat »serviciul« toată noaptea, pregătește din zaț o băutură care amintește vag de gustul cafelei, dar mai ales de medicamentele amare din copilărie. Aparatul de radio rămîne mut. Posturile străine, evident, nu dau știri despre evenimentele de la Budapesta. Ele nu știu încă nimic. Auzind împușcături răzlețe ori salve de tun venind din spre oraș, scriitorilor li se strîngea inima. Se simt izolați, ca pe o planetă înghețată, ascunsă în întineric.

Telefonul sună într-unul dintre birouri. Toate ușile sînt deschise, toți sînt »sefi« în noaptea asta, oricare dintre ei poate înșfăca receptorul pentru a purta o conversație cu un ministru sau cu unul dintre membrii Biroului politic... O voce de femeie răsună în aparat:

– Sînt soția lui X... (urmează numele unui tînr scriitor). Nu l-ați văzut pe soțul meu?

Nu e prima soție care telefonează în noaptea asta și care-și caută bărbatul. Tuturor li se dau lămuriri, dacă se știe ceva, și interlocutoarele îngrijorate închid telefonul mai

„Uimitoare pot fi asemănările dintre Revoluția din 1956 de la Budapesta și cea din 1989 din România!” – scrie ziaristul *Cornel Nistorescu* într-un comentariu, apărut în ziarul *Evenimentul zilei*, la 23 octombrie 2000. „Și la Budapesta totul a pornit de la o demonstrație de stradă. Și acolo s-a ținut o cuvîntare într-un balcon. Și acolo mulțimea s-a îndreptat spre radiodifuziune (televiziune nu exista încă). Nici acolo nu se știe cine și de ce a tras prima oară...” Ziarul bucureștean susține că se poate imagina că oamenii implicați în răsturnarea lui Ceaușescu au citit cărți despre Revoluția maghiară și s-au inspirat din ele. Acest lucru presupune că erau persoane cu un anume statut, care le permiteau să-și facă rost de cărți

despre Revoluția maghiară, editate în străinătate, pentru că pînă la 23 octombrie 2000, cînd a apărut pe piața românească cartea lui *Méray Tibor*, intitulată „Budapesta 1956” (Editura Compania), în România nu s-a publicat nici o monografie sau studiu despre evenimentul în cauză. S-or fi inspirat românii din cele petrecute în Ungaria sau coincidențele vin din faptul că și românii, și ungurii au reacționat la fel în fața dictaturii? – se întreabă bucureștenii.

Cartea „Budapesta 1956” are o importanță extraordinară și pentru publicul românesc. Se referă și la ecurile acestei revoluții în România, unde tinerimea studioasă din Transilvania „s-a contaminat” cu spiritul evenimentelor de la Budapesta.

-va-

mult sau mai puțin liniștite. De data aceasta însă conversația ia o întorsătură neașteptată:

– Știți că... e înfricoșător, spune femeia.

– Ce anume?

– Păi, nu știți încă?

– Ce?

– De un sfert de oră se aud de aici venind tancurile sovietice (dînsa locuiește într-o vilă din sudul capitalei).

– Sovietice? Vă înșelați, cu siguranță. De ce credeți că sînt sovietice?

– Au trecut prin fața porții mai multe tancuri decît are toată armata maghiară și chiar toate țările Europei Centrale. Trec sute și sute de tancuri imense! Da, sînt sigur ale sovieticilor. Au venit.

Tăcere. Toți înțeleg extrema gravitate a momentului – știrea e zdrobitoare, incredibilă.

Un tînr sociolog și eseist de origine țărănească, pune mîna pe un alt telefon. Formează numărul sediului partidului și îl cere pe primul-ministru, *András Hegedüs* (numirea lui *Imre Nagy* nu e încă hotărîtă la această oră – ea va fi anunțată abia dimineața, la 8.30).

– Alo! Alo! Spuneți-i lui *Hegedüs* că fostul lui coleg de școală, prietenul lui din copilărie, ar dori să-i vorbească.

Tăcere. Nemișcare. Toți așteaptă.

Deodată, tînrul eseist tresare. Aude vocea primului-ministru la celălalt capăt al firului:

– Tu ești, *András*? Ascultă-mă. Acum sînt la sediul Uniunii Scriitorilor. Ne-a parvenit o știre în care noi toți refuzăm să credem. Liniștește-te, te implor! Spune-ne că e fal-

să. E vorba de sosirea trupelor sovietice la Budapesta.

O liniște de moarte domnește în încăperea. Tînrului îi tremura mîna pe receptor. Răspunsul interlocutorului i se poate citi pe chip. Se aud sfîrșind în telefon cîteva frînturi de frază ale lui *Hegedüs*:

– Sînteți cu toții niște idiști, niște ticăloși! Toți sînteți vinovați de ce se petrece! Ați pornit războiul civil, acum o să se împlinesc ce trebuie să se împlinesc!

– *András*! Îl implora tînrul. Gîndește-te un pic! În loc să dați ordin să se tragă asupra mulțimii, ați putea anunța la radio sau prin megafoane că politica guvernului se va schimba și că...

Dar *András* urla, turbat, în receptor:

– Să facem concesii unor asasini? Niciodată!

– Care asasini? *ÁVO* trage asupra mulțimii, nu manifestanții s-au apucat să tragă!

Vocea președintelui Consiliului răsună grav:

– Ascultă, n-am timp să discut cu tine. Armata sovietică sosește, nu se mai poate face nimic. O să restabilească ordinea; pe urmă, mai vedem. Dar îți atrag atenția că rolul vos-

tru în această poveste, al scriitorilor, este deplorabil, și că unii dintre voi vor fi făcuți răspunzători pentru faptele lor.

– *András*, renunță la refrenul ăsta! Chiar nu înțelegi nimic din ce se petrece? Alo! Adu-ți aminte de copilăria noastră, de legămintele noastre... Alo! Dar nu mai e nimeni la capătul firului. Convorbirea s-a terminat.

Știrea e, așadar, confirmată. Interlocutoarea de adineauri a spus adevărul. Aici, în centrul orașului, nu se aude încă zgomotul tancurilor. Dar în curînd...

László Benjamin, un poet foarte cunoscut, sub 40 de ani, înrolat de douăzeci de ani în mișcarea muncitorească și care a primit de două ori de la partid premiul național *Kossuth* pentru opera sa, își pune bloc-notesul pe placa de marmură a căminului și mîzgălește primele cuvinte ale unui poem care avea să devină celebru...

Am pierdut totul... Viitorul... Speranța... Atunci...

Să vină, să-mi zdrobească inima.

Moartea suită pe tanc.

Moartea, iată, nu se lasă așteptată. Se aude de-afară un uriaș zgomot de fiare. Scriitorii se nă-

pustesc la ferestre; doi sau trei, printre care și poetul, ies pe balcon pentru a se convinge. În pîcla dimineții, o coloană de tancuri sovietice intră chiar pe strada unde se află Uniunea Scriitorilor. Mastodontii blindați se răsucesc în unghi drept, patinînd greoi pe șenile, pentru a se orienta spre clădire.

Poetul se sprijină în coate de bordura balconului, alături de șoferul Uniunii.

Tancurile sînt acum foarte aproape. Oare turelele sînt deschise sau închise? Privitorii au impresia că le-ar putea face semn servanților; unii ar vrea chiar s-o facă, din moment ce în blindate se află fii ai unei țări comuniste. Ei ar înțelege cu siguranță mesajul scriitorilor comuniști din mica țară prietenă, amintindu-le că au un țel comun: instaurarea unui regim al dreptății și egalității, al libertății pentru popoarele lor, al prieteniei și fericirii... Să vă facem un mic semn cu mîna ca să înțelegeți că vrem să vă primim ca prieteni și că, prin urmare, și voi trebuie să tratați prietenește capitala maghiară și națiunea noastră.

Nu se știe, nu se mai știe dacă în cele din urmă cineva le-a făcut acest semn sau le-a zîmbit. Poate că nu s-a petrecut nimic.

Blindatele sovietice înregistrează prezența unor oameni pe balcon, unul din puținele locuri animate din capitala care adormise cu greu. Reacția lor nu s-a lăsat așteptată.

Două rafale scurte trase de mitralierele grele ale tancului din fruntea coloanei mătură frontonul clădirii. Detunăturile atît de violente și apropiate provoacă o stranie surpriză. Șase proiectile trec razant pe deasupra capetelor și se înfig în zidărie.

Acolo au și rămas.

Iată salutul matinal al rușilor »destalinizați«. Ei li se adresează budapeștenilor în tipicul limbaj al războinicilor: »Oricine ați fi, să știți că nu există decît un mod de a ne face semn: cu un drapel alb. Nu vă puteți arăta decît dacă vreți să fiți ciuruiți de gloanțe«.

(Extras din volumul „Budapesta 1956” de *Méray Tibor*)

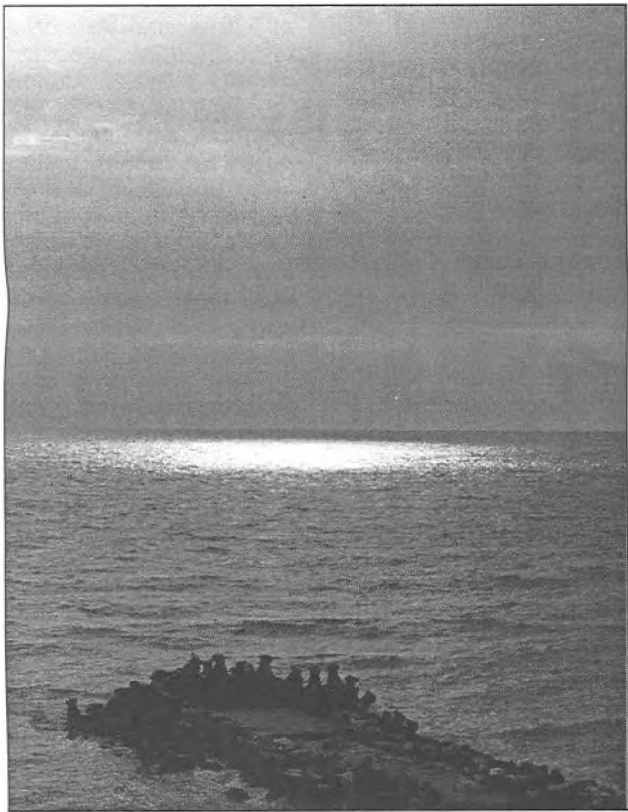
Marea Neagră ne dezvăluie încă un mister

Exploratorul care a găsit epava Titanicului, a descoperit dovezi care ar putea demonstra veridicitatea Potopului biblic. O echipă, condusă de cercetătorul Marin Robert Ballard, a găsit în apele Mării Negre urmele unui așezământ omenesc aflat la o adâncime de 90 de metri.

Cercetătorii au descoperit vestigiile unei clădiri, precum și câteva unelte din piatră, la 20 de kilometri de coasta turcească, fapt ce atestă că locul era populat de oameni, cel mai probabil cu 7000 de ani în urmă, înainte ca zona să fie acoperită de ape. „E o descoperire incre-

dibilă”, a declarat Ballard agenției Reuters. „E cert că sub apă există o sumedenie de relicve și că zona Mării Negre era intens populată”.

Descoperirile au fost făcute cu două săptămâni în urmă, în cea de-a doua săptămână din cele cinci, destinate cercetărilor și finanțate de Societatea National Geographic. Fredrik Hiebert, arheolog șef în cadrul proiectului Marea Neagră, a declarat agenției Associated Press: „Această descoperire reprezintă prima dovadă concretă adusă în sprijinul teoriei conform căreia, coasta Mării Negre a fost populată înainte de inundarea ei.”

Rugați-vă pentru Afghanistan

Zeci de mii de locuitori din Afghanistan se refugiază din cauza secetei și a luptelor. Aceste două crize nu fac decât să se adauge la suferințele unei țări care de mai bine de 20 de ani este afectată de conflicte. De asemenea, mii de persoane și-au pierdut vederea din cauza sărăciei și a lipsei de hrană. Alan Harkey, lucrător al organizației Christian Blind Mission International, spune că datorită secetei, a sărăciei, a lipsei de hrană și a dificultăților întâmpinate în aprovizionarea cu medicamente, misionarilor le este

foarte greu să-și continue munca. Majoritatea cazurilor de orbire înregistrate la copii au fost provocate de lipsa Vitaminei A din organism. Estimările arată că jumătate din copiii care își pierd vederea mor în 2 ani. Misionarii depun eforturi pentru a preveni moartea acestora, și în același timp le prezintă copiilor speranța și alinarea pe care o pot găsi în Domnul Isus.

Rugați-vă ca medicii misionari din Afghanistan să poată duce mai departe lumina Evangheliei celor care și-au pierdut vederea.

(RVE)

Chipul lui Dumnezeu în om ca raționalitate – restaurat

O expresie-cheie folosită pentru descrierea formei originare a umanității este că Dumnezeu l-a făcut pe om după chipul și asemănarea Sa. Aceasta îl distinge pe om de toate celelalte creaturi, întrucât a fost folosită doar în legătură cu omul. Au existat multe discuții cu privire la acest subiect; de fapt, unii sunt probabil de părere că a fost prea mult dezbătut. În realitate însă, conceputul desemnat de expresia de mai sus este de o importanță crucială, deoarece chipul lui Dumnezeu este cel care face ca omul să fie om.

Creștinii sunt persecutați de către islamiști

În Iran, cei care se convertesc de la islam – religia oficială a statului – la creștinism, adesea „dispar în mod misterios”, mulți dintre ei fiind omorâți în secret, se arată într-un raport al organizației International Christian Concern. Crimele reprezintă varianta extremă a persecuției creștinilor, mulți dintre ei fiind nevoiți să fugă din țară și să ceară azil.

Deși creștinismul este privit ca o minoritate religioasă recunoscută de lege, având – potrivit statisticilor guvernamentale – aproximativ 117 000 de adepți, bisericile sunt monitorizate îndeaproape de Ministerul Informațiilor și de Ministerul pentru Călăuzire Islamică. Mulți pastori au fost forțați să semneze acorduri potrivit cărora nu vor face prozeliti printre musulmani și nici nu vor permite accesul acestora la serviciile de închinare din biserici.

Alături de membrii altor minorități religioase, creștinilor le este interzis să dețină anumite funcții în guvern, iar cei care vor să meargă la universitate trebuie să treacă mai întâi un examen de teologie islamică. Cei care solicită slujbe în sectorul public sunt cercetați pentru a li se dovedi „aderența la doctrina islamică” și de obicei sistemul legal acordă pedepse mai aspre creștinilor în comparație cu musulmanii, transmite International Christian Concern.

Libertatea omului de a alege între ascultare și neascultare, înstrăinarea de Creatorul său, rațiunea lui pervertită care l-a adus în punctul în care să se considere pe sine Dumnezeu, au creat o stare de suferință, de zbucium și chin sufletească. Păcatul a distrus atât armonia din ființa omului, cât și cea din raportul lui cu natura și cu Dumnezeu, omul devenind astfel un nemulțumit, un neliniștit, un nefericit.

Unii filozofi au lansat ideea că „din cauză că se vedea neputincios în fața forțelor naturii, în om s-ar fi născut dorința după cineva care să-l scape de tragedia vieții lui, ajungând astfel să dorească existența lui Dumnezeu”. (Kloes)

Uitându-ne însă în cartea Genesa este consemnat faptul că, după ce a călcat voia lui Dumnezeu prin neascultare, omul s-a ascuns de El, și Dumnezeu a fost Cel care l-a căutat pe om și l-a chemat:

Dar Domnul Dumnezeu a chemat pe om și i-a zis: „Unde ești?” El a răspuns: „Ți-am auzit glasul în grădină; și mi-a fost frică, pentru că eram gol, și m-am ascuns. Geneza 3:9-10

Atât în vremurile străvechi, cât și astăzi, Dumnezeu este Cel care îl caută pe om, El a avut inițiativa de a se descoperi omului. În istorie a existat o perioadă când Dumnezeu s-a descoperit omului. În istorie a existat o perioadă când Dumnezeu s-a descoperit, s-a revelat omului, tocmai pentru că chipul lui Dumnezeu în om ca raționalitate nu a fost distrus în întregime, ci doar deteriorat. Când Dumnezeu s-a descoperit omului, comunicându-i voia și planurile Lui, El s-a adresat rațiunii omului.

„Revelația este în Biblie o concepție esențialmente mentală: descoperirea lui Dumnezeu este o comunicare rațională și inteligibilă. Izvorând din mintea și din voința lui Dumnezeu, revelația se adresează minții și voinței ființelor omenesti.” (Carl F. H. Henry)

Dar cel mai mare act de revelație a lui Dumnezeu

este persoana Domnului Isus Cristos. Omul a fost creat pentru a avea părtășie cu Dumnezeu, pentru a avea o relație și o comunicare liberă, clădită pe încredere și sinceritate. Pentru refacerea părtășiei, Dumnezeu a conceput un plan care constă în restaurarea omului, în mântuirea lui, însă posibilitatea concretizării cerea jertfă – jertfa unicului Fiu al lui Dumnezeu.

Calea mântuirii este una singură: Domnul Isus Cristos, care a preluat plata păcatului – moartea – atunci când S-a oferit să moară în locul omului. Mântuirea desăvârșită – înfăptuită de Domnul Isus Cristos prin ridicarea păcatului lumii, când S-a lăsat să fie răstignit pe cruce de către om – a deschis izvorul curățirii ce curge din El ca dar complet gratuit pentru toți oamenii, fără nici o deosebire. (Romani 3:21-25) La mântuire însă se poate ajunge numai prin credința în Domnul Isus Cristos și printr-o pocăință sinceră. Cristos este pentru noi calea și modelul pentru o viață reînnoită. Scopul lui Dumnezeu pentru noi este că El este un model, noi trebuie să-L urmăm, să devenim ca El, să avem chipul Lui în noi și astfel chipul lui Dumnezeu ca raționalitate să fie restaurat în noi.

În epistola adresată Filipenilor, apostolul Pavel spune „Să aveți în voi gândul lui Cristos” și tot aici prezintă atitudinea Fiului față de Tatăl. Modelul lui Cristos este o provocare de a renunța la mândria noastră de a fi ceva prin înțelepciunea noastră, de a ne trăi viața independent de Dumnezeu, făurindu-ne țeluri sau năzuințe în virtutea fericirii proprii. Exemplul lui Cristos este o chemare la a ne nega pe noi înșine: „Dacă vrea cineva să vină după Mine să se lepede de sine... și să Mă urmeze” (Matei 16:24) Ce înseamnă aceasta? Să îți formezi mentalitatea sau gândirea în așa fel încât gândul tău să fie gândul lui Dumnezeu, forma gândirii tale să ia forma gândirii lui Dumnezeu.

—Alexa—

Cu ocazia Zilei Morților

„Numai când vă veți întoarce dela mormântul meu, veți cunoaște, pe cine ați pierdut”

Majoritatea românilor din Ungaria au preluat practica credincioșilor unguri ca la începutul lunii noiembrie să-i comemoreze pe cei care i-au părăsit. De Ziua Morților ieșim cu toții în cimitire, aprindem lumini, depunem jerbe de flori.

La sfârșitul săptămânii trecute, câțiva credincioși ai parohiei ortodoxe române din Seghedin au făcut un pelerinaj la mormântul mitropolitului Andrei Șaguna, care a fost pus la loc de odihnă veșnică în satul Rășinari, de lângă Sibiu.

Andrei (Anastasiu) Șaguna s-a născut dintr-o familie de origine macedoromână din Miskolc, cu cinci zile înaintea Crăciunului din anul 1808. Arhimandritul Șaguna a devenit vicar la vârsta de 38 de ani, iar mai târziu episcopul românilor neuniți din Transilvania. A fost una dintre cele mai de seamă personalități politice, culturale și bisericești ridicate din rîndul românilor din secolul trecut, care în 1864 a întemeiat Mitropolia Ardealului, cu sediul la Sibiu. Din volumul „Mitropolitul Andrei Șaguna”, de istoricul Ioan Lupaș, reluăm evocarea ultimelor zile ale vieții baronului Andrei Șaguna.

„Numai când vă veți întoarce dela mormântul meu, veți cunoaște, pe cine ați pierdut”. Cu acest blînde cuvinte se adresa mitropolitul Andrei Șaguna acelor credincioși sau preoți, care îl supărau spre sfârșitul vieții sale.

„În ultimii ani ai vieții îl preocupase mult facerea testamentului, pe care îl pregătise încă înainte de 1870, dar nemulțumit de purtarea preoțimii, îl sfârtecăse în acest an. Lucra apoi la un al doilea testament, pe care de asemenea îl lăsa la o parte, nefiindu-i întru toate pe plac. Către sfârșitul anului 1871 era gata al 3-lea, cel definitiv, prin care lăsa bi-

sericii o avere de aproape 600.000 cor., precizând, până în cele mai mici amănunte, modul în care să fie administrată această avere spre progresul bisericii, școlii și culturii naționale. Deși avea și mitropolitul Șaguna unele neamuri, acestora nu le-a testat nimic, ci, precum în decursul vieții sale întregi, tot astfel și la moarte, își jertfi totul numai și numai pentru interesele obștești ale neamului și bisericii. „Eu – scrie Șaguna în testamentul său – după § 108 din statutul organic – aș putea testa cui și cum aș voi jumătate din averea mea, dară eu resignez la favorul acesta și rânduiesc, ca toată averea,

Andrei Șaguna

ce se va găsi după moartea mea, să rămână arhiepiscopiei noastre spre scopuri bisericești, școlare și filantropice, prin o fundație pentru toți timpii viitori”...

Dacă lângă lăsamântul acesta s-ar adăuga sumele tuturor fundațiilor bisericești și școlare, create de Șaguna, cum și însemnatele ajutoare bănești, câte a știut exopera dela monarh și dela regimul politic în diferite rânduri, apoi din mulțimea realităților – case și grădini – câte a cumpărat din averea sa privată și le-a dăruit bisericii, ar rezulta suma de peste un milion.

Această sumă extraordinară de mare, dacă ținem seama de modesta dotație a mitropolitului, este o splendidă dovadă că Șaguna era și în cele economice, ca și în cele culturale și politice, o capacitate fără pereche. În testamentul său Șaguna dă consistorului îndrumări asupra tuturor demersurilor, ce trebuiesc făcute în cazul morții mitropolitului și dispune să fie înmormântat lângă biserica din Rășinari, în „coșciug de metal sau de lemn de brad îmbrăcat cu mătăsă neagră”, la înmormântare să servească un singur preot, duhovnicul German; înmormântarea să i se facă „înainte de amiază, fără pompă, fără muzică și fără predică”... Fixează, mai departe, în ce ordine au să-l petreacă până la marginea Sibiului preoții, studenții și poporul, ce sume de bani să fie împărțite la săraci, la servitorii săi credincioși, cum și bisericii din Rășinari (4000 f.) „pentru facerea și conservarea criptei”.

Acest admirabil testament ne înfățișează pe mitropolitul Șaguna ca un model de abnegațiune și jertfire pentru poporul său, ca

omul ordinii și al autorității, ca pe sfătuitorul înțelept, încercând să îndrepte și după moartea sa destinele neamului, pe care alții, poate îl vor fi știut iubi mai cu căldură decât dânsul, dar mai înțelepțește – nimeni!

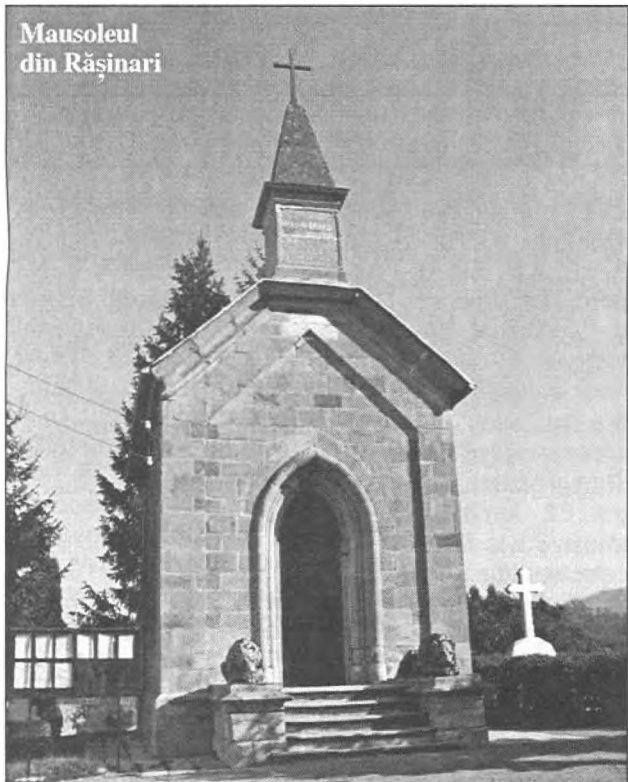
În amurgul vieții, o veche boală de inimă începe a-l mistui tot mai greu. Aripa morții se întindea din ce în ce mai întunecată asupra lui, dar convingerea că faptele îl vor supraviețui și-i vor asigura un nume nemuritor, gândul exprimat în cuvintele poetului latin: „non omnis moriar”, îl făcea să aștepte cu toată liniștea sufletească clipa supremă. Sinodul din primăvara anului 1872 se prezintă „in corpore” la Șaguna spre a-și exprima simțămintele de compătimire pentru starea nefavorabilă a sănătății Excelenței Sale, iar... părintele mitropolit emoționat răspunde, că „scriitorii cei vechi ai bisericii numeau pe episcopi miri ai bisericii; dânsul însă zice că episcopul e mire al poporului credincios. Precum caracterul mirelui e acela al credinței către mireasa sa, așa trebuie să fie și al episcopului către popor. Dară aci urmează, că și poporul să fie cu aceeași credință către episcopul său. Aceasta a fost ideea sa conducătoare totdeauna. (...)”

Peste două luni, într-o zi de sâmbătă (16/28 Iunie 1873), seara după vecernie, pe la orele 6, suferințele mitropolitului Andrei se curmă și numele lui trecu prin moarte – în nemurire! Până în clipa din urmă nu-l părăsi seninătatea cugetului și se despărți de ai săi, lăsându-le cu limbă de moarte sfatul părintesc de a trăi în bună

înțelegere și dragoste frățască unii cu alții.

Înmormântarea i s-a făcut după dispozițiile sale testamentare, cu „cântări line, fără pompă și fără predică”, dar cu cea mai desăvârșită manifestare cu iubire și admirație a mulțumii imense, ce l-a însoțit la mormântul din Rășinari. Marți, înainte de amiază, clopotele dela toate bisericile din Sibiu, fără deosebire de confesiune, își împreună glasurile tânguioase într-un cântec de nesfârșită jale. Și convoiul enorm, – în care pe lângă mulțimea preoților și țărănilor români, cu sufletul cutremurat de durere, se putea vedea tot ce avea Ardealul mai distins, căpetenii civile și militare, fruntași și reprezentanți ai corporațiilor din diferite părți, – se puse în mișcare. Brașovenii veni- ră într-un număr atât de mare, încât fu necesar un tren special numai; și sosiră cu mică întârziere. În ordinea cea mai exemplară se desfășurau, din mulțime, cetele studenților, ale preoțimii și ale credincioșilor în rânduri de câte 4-5, după cum precizase marele defunct, în testamentul său. „Simplă și minunată, ca toate creațiunile lui Șaguna, a fost și înmormântarea lui” – scria a 2-a zi foaia germană din Sibiu. După amiază cortegiul sosi în Rășinari. Cosciugul fu așezat în biserica cea mare, unde în timpul nopții se ținu priveghiu, iar a doua zi, miercuri, fu înmormântat lângă biserică, în locul pe care și-l alesese Șaguna însuși și de unde se deschide o frumoasă priveliște asupra împrejurimi minunate.”

Mausoleul
din Rășinari

Sfințire de biserică la Micherechi

Patriarhia Română, Mitropolia Banatului, Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria și Parohia Ortodoxă Română Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril din Micherechi vă invită cu deosebită bucurie la Micherechi, duminică, 29 octombrie, ora 9.00, la sărbătoarea bisericii noastre prilejuită de sfințirea sfântului locaș, în urma lucrărilor de consolidare și restaurare ce au avut loc în cursul ultimilor doi ani.

**În numele Consiliului Parohial
Preot Paroh Ioan Bun
Președintele Consiliului Parohial**

Cum câștigă bani copiii din Apateu?

Una dintre cele mai vechi obiceiuri ale școlarilor pentru a câștiga niște bani este adunarea de hîrtie veche. Cei mai tineri locuitori ai Apateului nu demult s-au pus pe treabă. În timpul liber au culegerat satul, bătînd la porțile oamenilor, care cu mare bucurie au predat copiilor hîrtia adunată. În urma muncii intense, s-au strîns 35 de tone de hîrtie, în valoare de circa 39.577 forinți. Cea mai multă hîrtie au strîns elevii din clasa a 6-a (783 kg), pe locul doi s-au clasat cei dintr-a 7-a (676 kg), iar pe locul trei copiii din clasa a 4-a (498 kg). La această muncă, nu prea ușoară, au contribuit și copiii de la grădiniță. În cazul lor a fost importantă nu cantitatea de hîrtie, ci dorința de a ajuta.

Vmirjănci J.

Cînd? Cînd? Cînd?

1. Cînd au luat parte femeile pentru prima dată la Jocurile Olimpice de vară?

2. Cînd s-au organizat primele Jocuri Olimpice de iarnă?

3. Cînd a apărut primul timbru poștal din lume?

4. Cînd a debutat Chaplin în cinematografie?

5. Cînd a decalat primul avion?

6. Cînd a apărut primul atlas geografic școlar în Ungaria?

7. Cînd au apărut ca bani dolarii-Kossuth?

8. Cînd a introdus papa Grigore XIII calendarul gregorian?

9. Cînd a pășit Cristofor Columb pe continentul America?

10. Cînd a murit poetul Mihai Eminescu?

11. Cînd a apărut prima ediție a poeziilor lui Eminescu?

12. Cînd a trăit George Coșbuc la Salva?

13. Cînd a trăit poetul, regizorul, medicul Lucian Magdu?

Răspunsuri:

1. În anul 1908, la Londra

2. În anul 1924 la Chamonix

3. În anul 1840 în Britania-Mare (cu portretul reginei Victoria)

4. La 28 februarie 1914

5. În anul 1903 (cu frații Wright)

6. În anul 1689

7. În anul 1852, cînd Kossuth a fost în emigrație în America

8. În anul 1582

9. În anul 1498

10. La 15 iunie 1889

11. La sfîrșitul anului 1883, sub îngrijirea lui Titu Maiorescu

12. Între anii 1866-1875

13. Între anii 1937-1968

Ana Crișan

Glume

Mama: – Leneșule, nu meriți să te vadă lumina soarelui!

Fiul: – De aceea m-am și așezat la umbră!

☺ ☺ ☺

Mama: – De ce nu citești cartea, Ionel?

Ionel: – Mi s-a făcut greață.

Mama: – Dar de ce?

Ionel: – Am găsit un fir de păr printre pagini.

☺ ☺ ☺

Studentul, într-o scrisoare către părinți: „Dragii mei, vă rog să-mi trimiteți de urgență niște bani, că am spart un colodiviu”.

Se va putea intra la facultate numai pe baza examenului de admitere

La Ministerul Învățămîntului din Budapesta se lucrează intens la reforma examenelor de admitere la facultățile din Ungaria. Se plănuiește ca peste trei ani, intrarea la instituțiile de învățămînt superior să se facă numai pe baza examenului de admitere. În practica actuală, la anumite facultăți se intră pe baza rezultatelor bune de la școlile medii, de la examenul de bacalaureat. Se plănuiește acum ca notele de la examenul de bacalaureat să valoreze maximum 20 de puncte, alte maximum 50 de puncte să se poată obține pe baza notelor din cursul anilor de școală medie, iar tot 50 de puncte să valoreze examenul de admitere luat cu note de vîrf.

În vara acestui an, la Liceul Bălcescu din Giula au dat examenul de bacalaureat 26 de tineri. Dintre acești absolvenți ai liceului românesc, foarte mulți, 22 de tineri, sînt în prezent studenți la diferitele facultăți, școli superioare din Ungaria sau România. Tot dintre ei, relativ mulți, 18 la număr, au putut intra la facultate fără examen de admitere, pe baza punctelor aduse de la școala medie, mulțumită rezultatelor de la examenul de bacalaureat și muncii sîrguincioase din anii de la liceu. Introducerea noului sistem de admitere cu examen obligatoriu este programat pentru anul 2003.

Șt. F.

Dansuri

Orizontal: 11, 36, vertical: 2, 9, 26, 32.

1	2	3	4	5	6			7	8	9
10							11			
12			13			14				
15		16		17	18				19	
20			21		22			23		
	24			25					26	
27		28					29			30
31	32		33			34		35		
36		37				38	39		40	
41					42			43		
44				45						

ORIZONTAL: 1. Instrument muzical. 7. Aproximativ. 10. Festivitate militară. 12. A.N. 13. O jumătate de porc. 14. Invers: maritim. 15. Arc – amestecat. 17. Țară vecină cu Vietnam. 19. Dubă – goală. 20. Picior de vers. 22. Coasta abruptă a unui deal. 24. Cuvînt împrumutat de curînd din altă limbă. 28. Primul bărbat. 29. ... irae – ziua urii. 31. Jumătate din Irak. 33. Paradis. 35. ... Blandiana. 38. Vocale identice. 40. Articol nehotărît. 41. Plantă inferioară în ape. 42. Ansamblu format din șapte voci. 44. Grabă mare. 45. Oraș în SUA.

VERTICAL: 1. A ... – a turna

peste ceva apă fierbinte. 3. Argon. 4. Invers: antonimul lui impar. 5. Divinitate păgînă. 6. Natriu. 7. Grup de cîntăreți. 8. Oraș în Transilvania. 11. Cu peri lungi (HISPID). 14. N.O.Î.G. 16. Al meu, ..., ai mei, ale mele. 18. Substanțe plăcut mirositoare. 21. Local mic unde se consumă gustări și băuturi. 23. Continent. 25. Marcă de autoturism. 27. Dispozitiv montat la bifurcarea a două linii de tren. 30. ... Fé oraș în Argentina. 34. Invers: came... – animal care poate să-și schimbe culoarea pielii. 37. Același fel de sunete din neagră. 39. Nu e tocmai opac. 42. Sate – goale. 43. T.N.

L. B.

DEZLEGARE: kolo 'menueț', mamb'o 'mamb'o', cancan 'cancan', kora 'conga', kora 'kora'

Zece burse maghiare pentru studii superioare în România

Pentru actualul an școlar, statul maghiar asigură burse de studii universitare integrale în România pentru 10 tineri din Ungaria. Bursa este de 150 USD pe lună. Dintre acești zece bursieri, patru sînt din Micherechi, trei din Győr, precum cîte un tînăr din Berettyóújfalu, din Jánossomorja și din Ózd. Bursa se acordă din bugetul maghiar pe baza convenției bilaterale de învățămînt dintre Ungaria și România. Conform acestei înțelegeri, inițial era să se acorde doar 5 burse pentru studii universitare integrale în România și alte 5 burse pentru pregătire de doctorat PHD. Dat fiind că în această vară s-au prezentat pentru sprijin financiar 20 de tineri, și doar un concurent pentru PHD, s-a decis dublarea numărului bursei acordate pentru studenții din Ungaria înscriși la cursu-

rile de zi din România. Criteriul obținerii bursei nu este apartenența la etnia română din Ungaria, această condiție nu figurează în paragrafele înțelegerii bilaterale. Statul maghiar asigură bursă acelor tineri, care au reușit la examenul de admitere la orice facultate din Ungaria și care doresc să învețe în România la aceeași secție sau care au deja în România cel puțin un an de studiu încheiat.

Dintre tinerii micherecheni, care au obținut pentru anul universitar 2000/2001 bursa statului maghiar pentru studii integrale în România, unul învață la Facultatea de Medicină Umană din Cluj, doi la facultatea de Științe Economice din Oradea și un alt student învață la Facultatea de Studii Biblice, la secția de muzică, tot la Oradea.

Tinerii români din Un-

garia, plecați la studii superioare în România mai au șanse la alte 20 de burse acordate și de statul român. În această vară, comisia de examinare, delegată din România, a acordat prioritate candidaților care sînt membri ai comunității române din Ungaria. De asemenea, trebuie să declare apartenența etnică și acei tineri, care au înaintat concurs de burse pentru studii superioare la Fundația Publică „Pentru Minorități Naționale și Etnice”, cu sediul la Budapesta. Se prevede că pe 26 octombrie se va decide soarta acestor burse școlare. Candidații pentru bursa de 10 mii de forinți la lună 52 de studenți români. În anii precedenți, printre bursierii Fundației Publice pentru Minoritățile din Ungaria se găseau doi-trei studenți și de la facultăți din România.

-an-

În atenția celor exigenți

Cîte ceva despre accent

Se întîmplă cîteodată, ca vorbind, să accentuăm greșit unele cuvinte. De pildă, spunem: aripă, amin, azi-dimineață, buget, celălalt, cin(c)zeci, cocor, diplomă, epocă, episcop, leșin, mesia, papricaș, prescură în loc de aripă, amin, azi-dimineață, buget, celălalt, cin(c)zeci, cocor, diplomă, epocă, episcop, leșin, mesia, papricaș, prescură. Deși accentuate greșit, aceste cuvinte, împreună cu altele asemănătoare, își păstrează înțelesul.

Sînt în limba română cuvinte, chiar dacă nu multe la număr, în cazul cărora accentul nu e greșit, cu toate că poate cădea pe diferite silabe: chibîț / chibîț, profesor / profesor, simpozion / simpozion și altele.

Ceva mai numeroase sînt cuvintele care, datorită accentului, își schimbă sensul. Iată cîteva dintre cele mai frecvente: copii (reproducere) – copii, (băieței sau fete), mobile (obiecte care servesc la

amenajarea unei locuințe) – mobile (nestabile), colonie (apă de colonie) – colonie (teritoriu ocupat), țarină (cîmp cultivat) – țarină (soția țarului), moșii (moșnegii) – moșii (proprietăți mari de pămînt), fotografii (persoanele care se ocupă cu fotografierea) – fotografii (imagini pozitive fixate pe hîrtie fotografică), director (persoană care conduce o instituție) – director (care indică direcția), mister (domn) – mister (enigmă, secret), comedie (poznă) – comedie (operă dramatică), modele (obiceiurile) – modele (machete), paralele (monedele) – paralele (drepte paralele) etc.

Se cere o deosebită atenție la accentuarea verbelor a căror formă este identică:

1. la indicativ prezent și perfectul simplu persoana a III-a: cîntă / cîntă, observă / observă, rezolvă / rezolvă, curăță / curăță, termină / termină, uită / uită, ajută / ajută, strigă / strigă și multe multe altele, întîlnite mai

cu seamă în povești și povestiri;

2. la indicativ prezent persoana a II-a și imperativul negativ singular: Dormi? / Nu dormi! Unde fugi? Nu fugi! Și tu ieși? Nu ieși!

3. Din cele de mai sus reiese clar că este recomandabil să verificăm accentul cu ajutorul dicționarilor.

Lucia Borza

Poate voi deveni cîntăreață de operă

La liceul N. Bălcescu avem o elevă talentată, cu un glas foarte frumos. Este vorba despre Diana Domonkos din clasa a III-a. La vîrsta de numai 17 ani se poate spune că are mari succese.

– Diana, am vrea să aflăm cum ți-ai început „cariera” muzicală?

– În luna august a acestui an, într-o sîmbătă seara, am mers împreună cu sora mea la discotecă. Sora mea cunoscîndu-l pe Vasile Ciotea din Micherechi mi l-a prezentat și mie. Vasile tocmai atunci își căuta o cîntăreață, iar cînd i-am spus că de cîteva ani cînt în corul „Pro Musica”, m-a întrebant dacă mi-ar plăcea să cînt

cu el. Fără să mai stau pe gînduri, am acceptat.

– Ce a urmat după aceasta?

– Am făcut cîteva probe, după care ne-am dat seama că putem lucra împreună.

– Aveți planuri de viitor?

– Poate vom scoate un MAXI CD, dar pentru aceasta trebuie să lucrăm foarte mult, și, nu în ultimul rînd, avem nevoie de mulți bani. Dar pînă atunci, vom avea concerte. Chiar pe data de 28 octombrie vom cînta la Uniunea Culturală din Giula.

– Diana, acum ești în clasa a III-a la liceu. Trebuie să te gîndești unde vrei să înveți mai departe. Vrei să urmezi vreo facultate?

– Lucrul acesta mă pune serios pe gînduri. Părinții mei ar vrea să urmez Conservatorul, să devin cîntăreață de operă.

Nu știu sigur ce voi face, dar și mie mi-ar plăcea acest lucru.

Dianeii îi dorim mult succes și sperăm că peste cîteva ani va fi renumită.

Cei care doresc s-o cunoască și s-o asculte, sînt invitați la sediul din Giula al Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, sîmbătă seara, la ora 20.00.

Andreea Gurzău

Fotografia săptămîinii

Cel mai rentabil autoturism – Dacia 2000

Ducu Bertzi

„Muzica folk va supraviețui chiar și în mileniul trei”

Cîntărețul român Ducu Bertzi este cunoscut și de românii din Ungaria. După schimbarea regimului din România, pe la începutul anilor '90 a concertat și în orașele Giula și Seghedin. Cu ocazia apariției noului album al cîntărețului maramureșean preluăm acest interviu din presa românească.

– Ducu Bertzi, te rog să ne prezinți o istorie sentimentală a chitarelor tale.

– Eu, de fapt, am început cu vioara, pe care am studiat-o cu sîrguință timp de opt ani. După care am pus-o în cui și, sub impulsurile electrice ale adolescenței, am înființat o trupă rock. (Cu folk-ul am început să cochetez prin 1973.) Prima mea chitară a fost una electrică (doar de așa ceva aveam nevoie pentru a cînta rock, nu?) și, pentru că nu puteam să mi-o cumpăr, mi-am construit-o singur. De fapt, am aranjat să ne facă (și mie, și colegilor mei de trupă, de atunci), la Combinatul de Prelucrarea Lemnului din Sighet corpurile chitarelor, la care noi am atașat dozele electrice. Dacă suna? Suna, că erau dozele bune, erau cehești, numai că erau al naibii de grele, că erau de fag (meșterii de la combinat căroră le comandaserăm n-au înțeles că noi avem nevoie de niște chitare mai ușoare), și erau atît de grele, că ne rupeau gîtul, iar noi aveam doar vreo 16 ani pe atunci.

După care a apărut prima chitară cumpărată din magazin, de la Sighet, pe care eu, adolescentul din Sighet, ca semn al atașamentului meu față de fenomenul „flower-power” care se trăia intens în America, am făcut un desen psihedelic. Acesta reprezenta o floare, care pleca de jos, de la baza chitarei, pînă sus, pe grif, și am pictat-o în alb și roșu. Chitara asta există și acum, e în București, i-am dat-o cadou celui mai bun prieten al meu, care între timp a emigrat în Germania, dar chitara a lăsat-o aici, în București. De doi ani de zile duc tratative cu el ca să facem așa: să iau eu în păstrare chitara, cu promisiunea că voi spune tuturor că „e chitara domnului

Schwartz, de la Deutsche Welle, eu i-am dăruit-o, dar eu i-o păstrez, că e prima mea chitară”. Deci nu mi-o reînsușesc, că un cadou nu se ia înapoi, sînt doar păstrătorul ei. Sper să-l conving. După care am avut o chitară pe care am cumpărat-o la Reghin, în turneu fiind, și care, fiindcă a fost lemnul ud, s-a strîmbat cînd s-a uscat.

După care au venit chitarele bune: o chitară marca Klira, de producție nemțească, pe care am poreclit-o Helga și care mi-a fost furată în campania electorală trecută, acum patru ani.

Mi-a împrumutat atunci o chitară Vasile Șeicar și la chitara lui Vasile mi-a furat cineva tocul. După care Teodora, soția mea, mi-a adus din America chitara asta pe care o am acum și pe care am botezat-o Sharon. Și cu Sharon trăiesc bine încă, nu ne-am despărțit.

– Știu că debutul ți l-ai făcut pe scena Căminului Flacăra.

– Da, într-adevăr. Debutul meu pe o scenă recunoscută – Căminul Flacăra – a avut loc în mai 1976 la Baia-Mare, dar consacrarea în echipa căminului a fost în 20 octombrie 1979, într-un spectacol-mamut pe scena Teatrului „Ion Creangă” din București.

– Cu ce gînduri îți oferi muzica?

– Prin muzica mea îmi ofer, într-un fel, sufletul, încercînd să pătrund în sufletele celor care vor asculta albumul și să înmulțesc acea părțică de sensibilitate care mai există încă.

– Cum s-a născut noul album, cu titlul „Suflet fără chei”?

– Munca în studio este foarte pasionantă pentru mine. Deși nu poți vedea imediat după înregistrare rezultatul, munca fiind cea a unui pictor pe bob de

orez, adică extrem de mi-găloasă. În schimb, prin concerte, în fața publicului, satisfacția este imediată și incomparabil mai mare, pentru că reacția spontană a celor care îți receptează muzica îți declanșează necondiționat această stare de mulțumire, de conștientizare a faptului că ceea ce ai făcut pentru publicul tău merită efortul. Așadar, înregistrările, postprocesarea și masteringul au fost realizate în Studioul Migas Real Compact, în perioada 20 martie – 23 aprilie 2000 (mi-a luat o lună doar, pentru că piesele fuseseră cu mult înainte concepute și lucrate), maestru de sunet fiind Adrian Ordean. La realizarea albumului au colaborat „corul măgarilor”, cum îi spun eu cu drag, format din prietenii mei de suflet: Marius Batu – voce și chitară acustică, Xenia Grigore – cu vioara sa fermecată și voce, Cristina Stănculescu – voce, Dinu Olărașu – voce. Sînt melodii pe care le-au finisat îndelung, sfetnici buni fiindu-mi soția și copilul meu, care mi-au dat primele sugestii în legătură cu o temă melodică sau alta pentru piesele mele. Majoritatea lor sînt compuse în stil folk. Ceea ce le diferențiază este maniera de orchestrație. Versurile tuturor pieselor mele au avut aceeași importanță ca și melodiile compuse de mine, contribuind într-o manieră esențială la conturarea întregului album. Versurile aparțin poezilor Daniela Crîșnaru (cu care am mai făcut un mare hit – „Suflet fără chei”, ceea ce se anunță a fi și „Nu am cer”,

de pe actualul album), Claudia Delean, George Țărnea, Mircea Micu, Serghei Esenin, Vladimir Vișoțki.

– De ce îți place atît de mult lirica rusă? Și pe precedentul tău album ai acordat lui Esenin un loc important.

– Este extraordinară, este foarte sentimentală, mi-aduce aminte de copilărie, de casa părintească, de peisajele din Maramureșul meu natal, în special de peisajele de iarnă. Iar traducerea pe care a făcut-o Lesnea poeziei lui Esenin este nemaipomenită. De aceea, am și introdus pe acest album piesa „Plecarea”, fiindcă poezia este extraordinară și nu m-am putut abține să nu revin cu un Esenin. Vișoțki? Aveam de mult poezia aceea și mi-a plăcut, țineam foarte mult să intre pe album.

– Trei dintre piese sînt de inspirație folclorică și îmi amintesc că și prima ta înregistrare radiofonică, realizată la sfîrșitul anului 1979, a fost cu o astfel de piesă „Cînd s-o împărțit noroc”. De ce această permanentă reîntoarcere la rădăcini?

– Întotdeauna m-am inspirat din folclor. Și în toți acești ani s-a dovedit că sînt piesele cu cea mai mare priză la public. E normal să fie așa, oricît de occidentali am încerca să fim. M-am născut acum 45 de ani la Sighetul Marmăției și consider că asta a fost marea mea șansă.

– Dacă ai fi putut fi ales primar al Sighetului, ce ai fi făcut în primul rînd pentru orașul tău, pentru maramureșenii tăi?

– Din fericire, Maramureșul istoric și-a păstrat

întreaga magie a locurilor, pe care am simțit-o încă din copilărie. Din păcate, nu am întotdeauna timpul necesar să reintru în timpul și spațiul acela magic, să mă reintegrez în ritmul vieții de acolo, se-nțelege, total diferit de cel din București. Dar, cînd ajung acolo, vorbesc și cînt ca țăranii mei moroșeni. De aceea, mi-aș dori tare mult ca orașul meu să revină în centrul atenției, fiindcă Sighetul are atîta istorie, dar acum, nu știu, e un oraș uitat și prăfuit la ora asta, parcă a murit sau a adormit. Nu mai este orașul turistic care era plin de viață 365 de zile pe an.

– Ce performanțe îți propui să atingi de acum încolo?

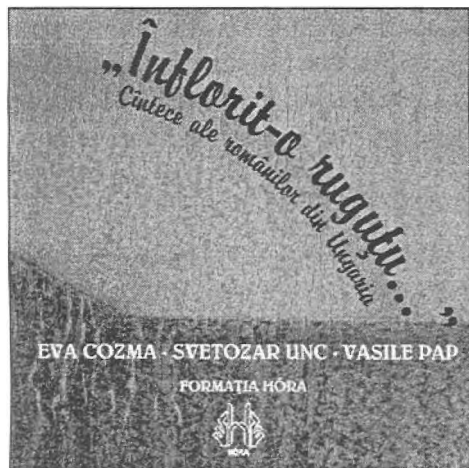
– Sper că și acest nou album să fie un succes. Deja se prefigurează acest lucru. Este produs la Intercont Music, aceeași casă de discuri cu care am scos pe piață în 1997 și „Dor de ducă”, precedentul meu album, care a depășit ca vînzări toate așteptările, revista „Actualitatea muzicală” conferindu-mi Premiul Popularității pentru tirajul de excepție din 1998. Ultimii trei ani au însemnat aproximativ 200 de concerte în România, precum și în Franța, Germania, Belgia, interviuri și recitaluri pe frecvențele a peste 25 de posturi de radio, 15 de televiziune și realizarea a opt videoclipuri. Următorul album va fi unul de colinde. Îmi doresc de mult să fac așa ceva. Îl voi pregăti chiar pentru Crăciunul anului 2000 și sper să-l lansez la jumătatea lui noiembrie.

Corina Pavel
(Formula AS)

Document de epocă și păstrare a tradițiilor

Prin aceste două cuvinte din titlu s-ar putea rezuma rostul compact discului cu titlul „Înflorit-o ruguțu...” Pentru prima dată în istoricul comunității românești din Ungaria apare o asemenea antologie cu cîntecele românilor din Ungaria. Înregistrările – care conțin materialul a trei casete de muzică populară românească – reflectă modul de interpretare al anilor '90. Pentru CD, înregistrările au fost selectate în așa fel, încît să conțină

cîte un cîntec din aproape fiecare localitate din Ungaria, populată și de români.

Trei cîntăreți și mai multe generații: cîntărețul Svetozar Unc din Cenadul-Unguresc ne-a cîntat încă în 1991 despre bucuriile și necazurile celor opt decenii ale vieții sale. Cîntărețul, cunoscut în comunitatea lui sub numele de bace „Țito”, este de altfel cantorul bisericii ortodoxe române și este considerat ca o personalitate de seamă a satului. Despre Vasile Pap din Micherechi multă lume știe că este un dansator de faimă. Că poate fi și un bun cîntăreț, s-a adevărit doar după realizarea, în 1994, a primei sale casete de muzică populară românească. Vasile Pap a avut ocazia să-și demonstreze acest talent și la București, respectiv la Festivalul de Muzică Populară Românească „Maria Tănase” din Craiova. Eva Cosma este și ea originară din Micherechi și, încă din anii studenției, a reprezentat cultura comunității sale la diferitele concursuri pe țară, iar mai tîrziu – ca profesoară – se ocupă într-un mod științific și de tradițiile muzicale ale românilor din Ungaria. Cîntecele culese de ea, respectiv auzite acasă, au fost înregistrate în 1997. Și tot aici trebuie să vorbim și despre acei muzicanți – printre care și tatăl Evei – care ne-au părăsit deja, dar cu ajutorul înregistrărilor din arhivă și cu tehnica modernă digitalizată sînt „prezenți” pe acest CD: Teodor Covaci și Gheorghe Cozma, distinși primași din Micherechi.

Prelucrarea muzicală a cîntecelor, respectiv acompaniamentul lor sînt semnate de Formația HORA din Seghedin. Membrii formației – deși sînt de origine maghiară – în ultimele decenii pot fi considerați în Ungaria ca interpreți fideli ai muzicii populare românești. Artă lor a fost admirată atît în Europa Occidentală cît și în România. În zilele noastre, țambalistul Balogh Kálmán este bine cunoscut pe scenele de concert din întreaga lume. Bálint Zsolt și Lang János sînt angajații Radiodifuziunii, respectiv Televiziunii Maghiare, realizatori ai unor emisiuni române și maghiare, colaboratori ai programelor realizate în comun cu Radio Timișoara. Acești interpreți dedică acum ascultătorului cîntecele din Cenadul-Unguresc, atmosfera nunții micherechene, bucuria și tristețea oamenilor din Aletea și Chitighaz, adică acele cîntece, care reflectă viața lor și a noastră la sfîrșit de mileniu.

Petru Cîmpian, redactor

Compact discul „Înflorit-o ruguțu...” a apărut cu sprijinul financiar al Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, al Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, al Autoconducerii Minorității Române din Seghedin, al Radiodifuziunii Maghiare și al Editurii NOI din Giula. CD-ul poate fi procurat de la Redacția Românească a Radiodifuziunii Maghiare (6720 Seghedin, str. Stefania nr. 7, tel: 62/554-833).

DINSPRE SUD...

Era o zi obișnuită de toamnă, cu cer variabil. Dinspre sud a bătut un vînt blînd, iar aerul era încărcat cu mirosul îmbătat, dulce și plăcut al unui soi de struguri răspîndit în această parte a BiHORului. Bătrînii stăteau pe laviță, privind țîntă în jur, fără a clipi din ochi, cu mîinile brăzdate, uscate și împletite, parcă se rugau.

Alții, mai tineri, folosindu-se de vremea bună, au cules și au cărat spre casă roadele cîmpului. În multe curți am văzut grămezi de porumb și dovleci, așteptînd să fie duse în cotarcă.

Femeile, în multe locuri au spălat geamurile ferestrelor, au vărut fațada caselor, iar cele mai bune gazde au tuns deja via. Și hotarul satului e îngrijit, pămîntul e arat, cultivat, grîul de toamnă e deja semănat. Numai patul în care au ajuns boabele este prea uscat și grîul nu încolțește... Ploaia lipsește.

Satul, de cînd îl știu, tot așa este: ordonat, îngrijit.

Porțile bisericii ortodoxe sînt deschise să se ae-

risească. În interior, pereții, sînt tencuiți pentru a se începe pictura murală. Scheletul iconostasului e gata, lemnul e frumos lucrat, sculptat... Am stat acolo, în mijlocul sfîntului lăcaș, și în fața ochilor mei a început să se ruleze un film colorat în care s-au înșirat strămoși, bunici, părinți, toți vrednici slujitori de odinioară ai acestui lăcaș...

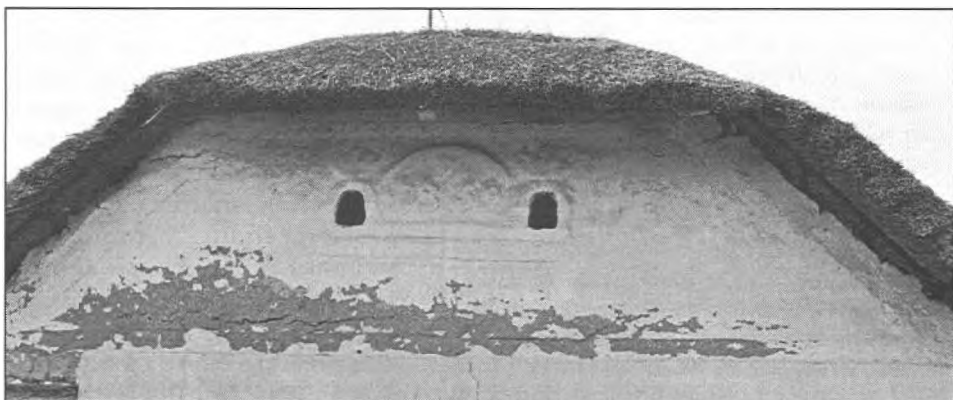
Dintr-o depărtare ascunsă am auzit rugăciunile și cîntecele lor înălțătoare. În cîteva clipe s-au concentrat amintiri de peste patruzeci de ani. Cu o imagine a filmului Rubljov m-am despărțit de biserica aceasta, care pe dinafară e deja primejită, îmbrăcată și strălucitoare în mijlocul satului ca o bijuterie...

Stau de vorbă cu neamurile soției mele, care, vîzînd cu ochii, au îmbătrînit. Ei au lucrat zi și noapte ca slugile altora, jertfîndu-și anii și sănătatea. Iar cînd se odihneau, visau sălașul unde s-au născut, pămîntul roditor, moștenit de la părinți, de la neamuri. S-au bucurat în primăvara acestui an cînd și-au primit îndărăt

pămîntul, pămînt pe care nici acum nu pot să-l stăpînească cum ar dori, căci nu mai au sănătate și putere să-l lucreze. Cum a fost în ultimii cincizeci de ani: alții seamănă, alții culeg... Acum le-a rămas doar bucuria că sînt stăpîni pe pămîntul de odinioară.

Totdeauna mi-au plăcut casele și porțile bihorene. Ele au un caracter aparte: gardurile sînt puternice, iar casele și gazdele sînt cu sufletul primitor. În drum spre casă, m-am oprit în fața casei construite în 1859. Întotdeauna am fost copleșit de frumusețea, de simplitatea, de proporțiile acestei case. Ea a fost restaurată, refăcută, mulți au visat că ea va fi o casă-muzeu, casă în care se adună mobilier, obiecte casnice bihorene de odinioară. Azi nu mai sînt bani pentru așa ceva. Încă nu-i tîrziu, casa ar trebui salvată... S-o apărăm pînă cînd nu-i prea tîrziu. Această casă – casă-muzeu, ar fi mîndria sătenilor, mîndria noastră, a tuturor acolo- ra care se leagă de aceste meleaguri, de acești oameni

Șt. Oroian

George Orwell

(1903-1950)

Scriitor englez (numele adevărat: Eric Arthur Blair). În nuvelele și romanele sale pledează pentru libertatea spiritului și a demnității umane, într-un univers monstruos și în același timp grotesc, într-o lume a teroarei și a înșingurării individului. Cea mai cunoscută operă este povestirea-fabulă *Ferma animalelor* (1984). Statul de dictatură imaginat în roman descrie o lume utopică monstruoasă, înfricoșătoare, care rimează la totalitarismul comunist. Alte romane: *Omagiul Cataloniei*, *O gură de aer*.

Animalele răsculate la îndemnul Maiorului, bătrînul vier aflat pe patul de moarte, rebotează Ferma Manor, intitulînd-o în Ferma Animalelor.

Avîndu-i drept organizatori pe porci, cei de la Ferma Animalelor resping, înregistrînd pierderi grele, atacul gospodarului Jones, fostul proprietar, ajutat de fermierii vecini. În continuare, apoi, tot porcii iau inițiativa modernizării fermei. În același timp, porcii educă fioroșii cîini de pază ai fostului stăpîn, care terorizează celelalte animale. În sfîrșit, porcii încep să facă, pe ascuns, comerț și afaceri cu oamenii de la fermele vecine. Acest fapt stîrnește neliniște și îngrijorare în rîndul tuturor viețuitoarelor fermei. Situația animalelor din fermă se îngreunează tot mai mult: ieșirea din iarnă anunță foamete, căci recolta de cartofi nu fusese adunată la loc sigur, prin urmare înghețase, iar moara, construită cu „economii” se prăbușește.

Porcul-șef Napoleon încearcă să arunce întreaga vină și toată răspunderea în spatele rivalului său Bulgăre-de-zăpadă, care – drept urmare – începe să fie hăituit de haita de cîini. La acest moment încep demascările și execuțiile. În același timp, „tovarășului Napoleon” i se atribuie toate calitățile, toate meritele, toate înfăptuirile. Animalele îi dedică ode și imnuri. Ferma este proclamată republică și apare necesitatea alegerii unui președinte. Singurul candidat, Napoleon, firește, este ales în unanimitate. În același timp, oamenii revin la atac și pregătesc un atac nemicitor, în ciuda asigurărilor liniștitoare ale lui Napoleon și ale clicii lui.

„FERMA ANIMALELOR”

(Animal Farm – 1945)

Învinseseră, dar erau obosiți și însîngerăți. Șchiopătînd, se întoarseră spre fermă. Le dădura lacrimile, văzîndu-și tovarășii morți, căzuți pe iarbă. Pentru un scurt răgaz, rămaseră într-o tăcere plină de durere în locul unde fusese cîndva moara. Da, dispăruse: dispăruse pînă și ultima rămășiță a trudei lor! Chiar și fundația era parțial distrusă. N-o mai puteau reconstrui ca înainte, utilizînd pietrele inițiale. De data aceasta pierduseră pînă și pietrele. Forța exploziei le azvîrlise la sute de metri depărtare. Se părea că moara nu existase niciodată.

Pe cînd se apropiau de fermă, Guițilă, care în mod curios absentase la luptă, veni către ei, legănîndu-și codița și strălucind de satisfacție. Animalele auziră dinspre clădirile fermei bubuitura solemnă a unei arme.

– De ce se trage cu pușca? Întreabă Boxer.

– Ca să celebreze victoria noastră! Strigă Guițilă.

– Ce victorie? făcu Boxer. Genunchii îi sîngerau, își pierduse o potcoavă și îi crăpase copita, iar în piciorul din față i se înfipsese o duzină de alice.

– Cum ce victorie, tovarășe? Nu am izgonit dușmanul de pe pămîntul nostru, de pe pămîntul sacru al Fermei Animalelor?

– Dar a fost distrusă moara... Noi am trudit doi ani pentru ea!

– Ce importanță are? Vom construi altă moară. Dacă vom simți nevoia, vom construi șase mori! Tovarășe, tu nu apreciezi ceea ce am făcut?! Dușmanul ocupase chiar pămîntul acesta pe care stăm noi acum. Dar mulțumită conducerii Tovarășului Napoleon, l-am recîștigat pînă la ultima palmă de teren!

– Atunci înseamnă că am cîștigat ceea ce avusesem deja, șopti Boxer.

– Asta este victoria noastră declamă Guițilă.

Pătrunseseră șchiopătînd în ogradă. Sub pielea piciorului lui Boxer, alicele usturau îngrozitor. Întrezărea truda teribilă a reclădirii morii și, deja, își încordă mușchii. Dar, pentru întîia oară, își dădu seama că avea unsprezece ani și, poate, mușchii lui cei puternici nu mai erau ce fuseseră cîndva.

Totuși, cînd animalele zăriră drapelul verde și auziră pușca detunînd din nou – avea să tragă de șapte ori – și ascultară discursul lui Napoleon, care le felicită pentru curajul lor, li se păru că, la urma urmei, repurtaseră o mare victorie. Animalele căzute în bătălie au fost îngroptate cu onoruri solemne. Boxer și Trifoi au tras căruța ce servi drept dric, iar Napoleon însuși a mers în fruntea procesiunii. Festivitățile au durat două zile. S-au intonat cîntece, s-au rostit cuvîntări, și fiecare animal a fost răsplătit cu un măr, păsările cu cincizeci de grame de grăunte, iar cîinii cu trei pesmeți. S-a mai anunțat că bătălia căpăta numele oficial de Bătălia Morii, iar Napoleon înființase o nouă medalie „Ordinul Drapelului Verde”, pe care și-l autoconferise. În atmosfera de bucurie generală s-a uitat complet neplăcuta afacere cu bancnotele false.

La cîteva zile după victorie, porcii au găsit în pivnița casei o lădiță cu sticle de whisky. N-o

observaseră atunci cînd ocupaseră clădirea. În seara aceea din casă răsunaseră cîntece în care, spre surpriza tuturor, se distingeau fragmente din *Animalele Angliei*. Pe la ora nouă și jumătate, a fost zărit Napoleon, purtînd un joben deal domnului Jones, părăsind casa pe ușa din spate și galopînd în jurul ogrăzii, pentru a reveni după aceea în casă. În dimineața următoare însă, clădirea fermei era scufundată într-o liniște profundă. Nu apărură nici un porc. Abia pe la ora nouă se ivi Guițilă, mergînd încet și parcă abătut, cu ochii ficși, codița atîrnîndu-i moale și, în general, avînd toate simptomele unei boli serioase. El convocă adunarea generală a animalelor și le aduse la cunoștință o veste teribilă. Tovarășul Napoleon era pe moarte!

Un strigăt unanim de durere se înalță din mijlocul lor. Prin ogradă se așternură paie și animalele umblau în vîrfurile labelor. Cu lacrimi în ochi, se întrebau ce aveau să se facă fără Conducătorul lor iubit. Începuse să circule un zvon precum că Bulgăre-de-zăpadă izbutise să strecoare, cu ajutorul unui complice, otravă în mîncarea lui Napoleon. La ora unsprezece, Guițilă ieși din casă și făcu o altă comunicare. De pe patul său de moarte, Tovarășul Napoleon emisese un ultim decret: consumul băuturilor alcoolice urma să fie pedepsit cu moartea.

Cu toate acestea, spre seară, se părea că Napoleon se simțea ceva mai bine, iar în dimineața următoare, Guițilă le transmise că era pe cale de refacere completă. În aceeași seară, Napoleon își reluă activitatea, și în ziua următoare se auzi că-l instruiseră pe Whymper să cumpere din Willingdon cîteva broșuri despre fabricarea și distilarea berii. După o săptămînă, Napoleon ordonă desțelenirea padocului cel mic de lîngă livadă, destinat inițial animalelor pensionate. Se afirma că pășunea era secătuită și trebuia reînsămîntată; dar în curînd se află că Napoleon intenționa să cultive acolo orz.

Cam în aceeași perioadă s-a petrecut un incident straniu, pe care nimeni n-a reușit să-l înțeleagă. Într-o noapte, pe la ora douăsprezece, în ogradă a răsunit o trosnitură puternică, și animalele au ieșit repede din grajduri. Era o noapte cu lună plină. La baza peretelui hambarului, acolo unde erau scrise cele șapte Porunci, se afla o scară ruptă în două. Lîngă scară era întins Guițilă, amețit, iar alături se găseau o lanternă, o pensulă și o găleată cu vopsea albă, care se răsturnase. Imediat, copoii au format un cerc în jurul lui Guițilă și după ce și-a revenit l-au escortat înapoi în casă. Nici un animal nu putea pricepe ce se întîmplase, cu excepția bătrînului Benjamin, care clătina botul cu un aer amenințător, pîrînd că înțelege, dar nu voi să spună nimic.

Peste cîteva zile însă, recitînd cele Șapte Porunci, Muriel a observat că mai exista o poruncă pe care animalele o țineau minte greșit. Ele crezuseră că a Cincea poruncă suna: „Nici un animal nu trebuie să bea alcool”, însă mai erau două cuvinte ce fuseseră uitate. De fapt, Porunca spunea: „Nici un animal nu trebuie să bea alcool **ÎN EXCES**”.

(Traducere de Dan Mihai Pavelescu)

Anul 50

Fișierul FOII la jumătate de drum (26)

Cînd, în aprilie, *Fișierul colaboratorilor FOII* pornea la un drum lung, – un drum care măsoară viața de 50 de ani a ziarului românesc –, jumătatea de drum parcursă împreună, o dată cu încheierea fișei 25, ne-a confirmat intențiile exprimate în argumentul inițial. Iată, în 25 de fișe s-a conturat un început benefic pentru încurajarea unei acțiuni complexe și demararea unui program cultural de întocmire a unui *dicționar al personalităților românești din Ungaria*. Consecvenți cu programul fixat atunci, am urmat îndeaproape momentele de debut ziaristic, am refăcut din paginile de presă atmosfera mediului de afirmare al multora din cei care azi sînt personalități formate și mature. Dacă pe această coordonată, a refacerii traseului fiecăruia din aceste nume, s-a adăugat și una intim afectivă, care a trezit pentru cei inventariați aici nostalgii plăcute, rememorări ale acelor ani de debut și afirmare, putem spune că

scopul acestui fișier a fost și unul constructiv.

Nu a fost și nu este în intenția acestui fișier să facă o ierarhizare, indiferent de ce gen, fiindcă e greu măsurabilă partea de contribuție a fiecăruia și nici nu am putut omite contribuții pe o singură coordonată. A funcționat mai degrabă principiul individualizării, adică, acolo unde exista o cît de firavă

osteneală pentru românii din Ungaria, o intenție frumoasă, ziditoare de frumos și speranță, merita să fie scoasă în evidență. Căci, luați individual, fiecare din cei 25 de ziditori de frumos au avut ceva inedit și particular de spus și făcut, pentru ca să nu fie prea repede uitați ori ignorați.

Un al doilea principiu a fost acela al obiectivității.

Am avut o viziune din afară, alimentată doar de lectura produselor de presă, pentru a nu cădea în subiectivități care ar fi dat naștere la controverse și opinii de orgoliu. N-am avut și nici nu avem preferințe discriminatorii, fișele au curs în virtutea în care datele despre cei în cauză ne-au parvenit la timp și într-o ordine a fișelor noastre de documentare.

În perioada lectoratului nostru la Budapesta, cînd am făcut documentarea, s-a născut atunci un proiect mult mai amplu, pe trei obiective bine fixate: un studiu, *Literatura românilor din Ungaria*, aflat în curs de finalizare (partea sintetică este în curs de apariție în *Annales 2000*), *Fișierul colaboratorilor FOII*, aflat, iată, în plină desfășurare, în paginile săptăminalului, și *Bibliografia ziarului românesc din Ungaria*, rămas nefinalizat (cîteva note le-am prezentat la Simpozionul din 1999), dar întrerupt ca urmare a întoarcerii, – fără voia noastră –, în țară.

În absența unei posibilități de susținere a conti-

nuării documentației noastre la bibliotecile din Budapesta și Giula, ar putea prelua această ultimă propunere chiar intelectualii români din comunitate. Atît cît ne-a stat în putință, noi am făcut și oficiile necesare de prezentare a presei, intelectualilor și scriitorilor de aici, în reviste din România, în *Curierul românesc*, *România literară*, *Steaua*, *Tribuna*.

La jumătate de drum ținem să mulțumim celor care au răspuns mesajului nostru de colaborare și ne-au trimis din vreme datele cerute. În funcție de cum ne-au sosit aceste date, am întocmit ordinea apariției fișelor de colaboratori. Amintim aici pe cei mai respectivi: Gh. Santău, – care ne-a oferit ajutorul cel mai substanțial, prin copii ale unor materiale –, Al. Hoțopan, Vasile Roxin, Ștefan Frățean, Petru Popuța, Gh. Petrușan, Stella Nicula, și, nu în ultimul rînd, redacția ziarului, care ne-a pus la dispoziție extrase din presă. Ne folosim de acest prilej pentru a aminti celor interesați că datele solicitate de noi sînt necesare și pentru finalizarea lucrării despre literatura românilor din Ungaria. Așa încît, ar fi păcat ca cineva, cu o contribuție meritorie, să rămînă în afara studiului la care lucrăm, numai din pricina lipsei datelor solicitate. Ne încumetăm să continuăm fișierul, făcînd un apel comun celor care nu au intrat pînă acum în paginile fișierului, pentru a ne trimite următoarele date esențiale: *Numele,*

prenumele (pseudonim de presă), data, locul nașterii, perioadele de școlarizare și locul, profesia și funcțiile deținute, primul articol din ziarul românesc – titlul, numărul, data, anul –, titlurile a trei materiale socotite reprezentative din colaborările la ziarul românesc.

Așteptăm aceste date de la cei vizați pentru următoarele fișe: Gh. Martin, Gh. Mészáros, Ervin Sass, Lajos Szűcs, Gh. C. Mihăiescu, Teodor Cosma, Lucia Borza, Ilie Moldovan, Gyula Kollányi, Ecaterina Tiritean, Emilia Martin, Alexandru Király, Mihai Kozma (fost director al ziarului), Teodor Oltean, Gheorghe Ruja. Fișele le așteptăm pe adresa: prof. dr. Cornel Munteanu, 4800 Baia Mare, Alea Nouă nr. 1, ap. 52, România.

Dacă acest fișier va reuși să reunească sub semnul semicentenarului *Foii* pe toți cei care au contribuit prin produsele lor jurnalistice la ridicarea prestigiului ziarului, proiectul în curs de elaborare va putea deveni o carte vie care să marcheze pe fiecare colaborator în parte și pe toți sub semnul ziditor al cuvîntului tipărit în limba română. În ceea ce ne privește, dacă

am reușit să stimulăm memoria nestinsă a multora din cei activi azi, sau să întoarcem firul timpului al celor care nu mai sînt printre noi, ori să provocăm ieșirea celor care aspiră la statutul de colaborator, am fi mai mult decît satisfăcuți și înnoblați pentru efortul, – deloc ușor – de a ține regulat acest fișier.

Tineri și mai puțin tineri se regăsesc în marea familie a limbii române din paginile acestui fișier.

Arcul de timp scurs între fișa nr. 1 (Lucian Magdu) și fișa nr. 25 (Ana Hoțopan), între un poet stins prea devreme și un condei care urmează a-și da măsura talentului său, poate demonstra oricînd și oricui că ziarul românesc afirmat și-a întreținut elita intelectualității românești din Ungaria. În mod cu totul simbolic, *Fișierul colaboratorilor FOII* adună 50 de semnături în 50 de ani, fiindcă aventura poate continua dincolo de această jumătate de veac a dăinuirii cuvîntului românesc. **Cornel Munteanu**

Din fișele următoare: Ștefan Oroian (26), Gheorghe Nistor (27) și încă alții neuitați.

PETRU FEKETÉ. Bedeu, cooperatist pensionar

„Mai multe povestiri...”

– Eu citesc timp de mai mulți ani „Foia noastră”. Îmi place foarte mult această gazetă. Mă bucură faptul că avem în țară la noi un organ publicistic în limba noastră maternă, care ne informează despre evenimentele lumii și ale țării.

Un fapt deosebit de important este că această gazetă ne informează și despre viața și activitatea oamenilor de naționalitate română din alte localități. Așa, de exemplu,

am aflat că Micherechiul, cea mai mare comună românească din țară, s-a evidențiat și cu cultivarea legumelor sub polietilenă. Sintem mîndri de rezultatele lor în acest domeniu, ne pare bine că prin acest izvor de venituri comuna a ajuns la un nivel îmbucurător. „Comuna sîracilor” a devenit în zilele noastre „comuna celor bănoși”.

„Foia noastră” o citeș și pentru că aici găsesc și culegeri folclorice românești din Ungaria. Această remă mă interesează mult, deoarece cînd eram copil – aceasta a fost cam demult – și eu am auzit multe povești de la bătrîni pe care le-am păstrat ca niște comori de aur pînă în zilele de azi. Mie mi-ar plăcea, dacă în viitor aș găsi și mai multe povestiri, întâmplări și pătăni în coloanele ziarului nostru. Ele sînt lucruri care s-au păstrat din generații, dar numai pînă în timpurile noastre. Tineri de azi au un trai cu totul schimbat față de noi, așa încît acestea deja nu-s elemente ale vieții lor, ei nu le mai stănesc, deci acestea trebuie tipărite, să nu se piardă, că-s comori!

Articol apărut într-un supliment al Foii, cu ocazia aniversării a 25 de ani de la înființare (1 februarie 1961)

Bravo băieți!

S-a știut încă de mai devreme că echipa de fotbal din Giula va câștiga campionatul național al diviziei I, deși numai

au marcat 40 de goluri și au primit numai 9.

Duminica trecută, în prima parte a jocului, băieții nu au

duminica trecută s-a încheiat campionatul.

Din cele 14 meciuri, băieții au câștigat 13 și numai unul,

avut norocul să marcheze goluri, dar în repriza a doua au umplut sacul adversarilor cu 4 goluri. În acest fel au antrenat

penultimul, cel de la Kiskunhalas l-a pierdut cu 3-1. În tot campionatul, fotbaliștii giulani

foarte bine suporterii pentru „camavalul” care a urmat după meci, când fotbaliștii, conduce-

rea clubului și suporterii au alcătuit o „familie” comună, fericită. Încă și după mai multe ore după meci suporterii au cântat încă imnul echipei... Chiar la sfârșitul meciului, l-am putut întreba pe Fodor Sándor, antrenorul echipei.

– Ce impresii aveți despre meciul de azi?

– În prima parte a meciului am avut multe ocazii și nu am ratat nici un gol. În partea a doua ne-am folosit aproape de toate ocaziile și cu un joc foarte frumos le-am „mulțumit” tuturor suporterilor noștri pentru ajutorul de până acum.

– Tabela de punctaj e o dovadă. Cu care jucător sînteți cel mai mulțumit?

– În cele 14 meciuri, unii jucători nu au jucat întotdeauna la nivelul așteptat, dar tot ei, în alte meciuri, au ajutat echipa la victorie. Aș fi nedrept dacă aș numi pe cineva anume. Echipa aceasta a fost bună așa cum a fost. Cu puține corecții, va putea fi și mai bună.

– Din primăvară veți participa în sfârșit la Campionatul Național divizia II. Cum porniți pe calea aceasta?

– În primul rînd, am dori să rămînem o echipă stabilă în campionat, dar ne-am bucura dacă ne-am putea califica și în Campionatul NB I. B. Asta depinde nu numai de jucători, ci și de conducere și de sponsori.

Cei mai tineri fotbaliști din Bihor

La Săcal s-au întîlnit la începutul lunii octombrie cei mai tineri fotbaliști din patru școli bihorene, printre care și copiii din Apatuș și Săcal. Pe primul loc s-au clasat cei din Berekböszörmény, apatenii ocupînd locul doi, iar săcălenii, gazdele, numai locul patru.

În fotografie: Alexandru Tripon, directorul școlii din Săcal, anunță rezultatele.

V.J.

Ultimele rezultate ale echipelor noastre de fotbal

Campionat național divizia II-a
Giula–Martfű

4-1

Campionat județean, Bichiș, divizia I.

Băntaia-Mezőberény

2-2

Magyarbányhegyes–Micherechi

1-1

Campionat județean, Bichiș, divizia II.

Aletea–Kamut

2-1

Campionat județean, Bihor, divizia I.

Jaca–Kaba

2-0

Leta Mare–Tetétlen

0-1

Următoarele meciuri de fotbal

28 octombrie (sîmbătă)

14.30

Vésető–Băntaia

Békésszentandrás–Aletea

OMTK–Chitighaz

29 octombrie (duminică)

13.30

Micherechi–Medgyesbodzás

Csabacsüd–Leucușhaz

Balmazújváros–Jaca

M. Schumacher, cel mai bun pilot

Ferrari cei mai buni constructori de Formula F1

Cititorii noștri au putut urmări pe pagina aceasta și de la o cursă la alta concursul monștrilor F1. Sperăm că am reușit să vă dăm un surplus pe lîngă cele văzute pe micul ecran. Sperăm că și anul viitor ne vom reîntîlni pe locul acesta.

Duminica trecută, M. Schumacher și coechipierul său R. Barrichello „au pus coroana” și pe creștetul constructorilor de la Ferrari. Prin victoria aceasta, M. Schumacher a câștigat pentru a 3-a oară Campionatul Mondial la Formula 1 și 44 competiții. Țelul lui e să-l întrecă pe Alain Prost, care a câștigat 31 competiții și de 4 ori a fost campion mondial.

„Dacă reușim să construim o mașină și mai bună și mă secondează un pilot bun și aceasta se va realiza.”

Cel mai mare păgubaș a fost Häkkinen, care a fost obligat să stea 10 secunde în boxă pentru că a pornit mai repede la start. Totuși a făcut o cursă fantastică: pe locul 18. S-a clasat în final pe locul 4, depășindu-i pe Frentzen, Button, R. Schumacher, Zonta Herbert, V. Ileneuve, Irvine, Vurz, Verstapen, Salo, Fisichello, Atlesi și Truli. Iar pe deasupra, în toată competiția, Häkkinen a realizat cea mai rapidă rundă cu timpul de 1-38.543 secunde 5.543 km. Prin această bravură se vede că acești piloți de elită depun eforturi intense, se angajează din clipă în clipă la riscuri enorme, chiar mortale. Vă dați seama!?... De pe acum, suporterii au plecat acasă, bubuindu-mașinilor a încetat, piloții își revin și se odihnesc. Dar constructorii lucrează, dacă se poate, cu și mai mare elan, ca la 4 martie 2001 să înceapă totul din nou, spre distrarea noastră, a celor care iubim acest sport tehnic... Adios F1! MIC

Clasamentul ultimei etape F1

1. Michael Schumacher, 2. D. Coulthard, 3. R. Barrichello, 4. M. Häkkinen, 5. I. Villeneuve, 6. E. Irvine

Nu au încheiat cursa:

Heidfeld, Diniz, De la Rosa, Frentzen, Button, Gené, Ralf Schumacher, Zonta, Herbert.

Tabela definitivă a campionatului mondial F1 al anului 2000 Piloți

1. Michael Schumacher (Germania, Ferrari) 108 p.
2. Mika Häkkinen (Finlanda, West McLaren-Mercedes) 89 p.
3. David Coulthard (Marea Br. West McLaren-Mercedes) 73 p.
4. Rubens Barrichello (Brazilia, Ferrari) 62 p.
5. Ralf Schumacher (Germania, Williams BMW) 24 p.
6. Giancarlo Fisichello (Italia, Benetton-Playlife) 18 p.

Tabela constructorilor

1. Ferrari 170 puncte
2. West McLaren Mercedes 132 p.
3. BMW-Williams 36 p.
4. BAR-Honda 20 p.
5. Benetton 20 p.
6. Jordan-Mugen-Honda 17 p.

Echipa West McLaren Mercedes a fost pedepsită cu 10 puncte.

Calendarul Competițiilor F1 a anului 2001

4 martie Melbourne, Australia
18 martie Kuala Lumpur, Malaysia
1 aprilie San Paolo, Brazilia
15 aprilie Imola, San-Marino
29 aprilie Barcelona, Spania
13 mai Spielberg, Austria
27 mai Monaco, Monaco
10 iunie Montreal, Canada
24 iunie Nürburgring – Europa, Olanda
1 iulie Magny-Corpus – Franța
15 iulie Silverstone, Marea Britanie
29 iulie Hockenheim, Germania
19 august Hungaroring – Ungaria
2 septembrie, Spa, Belgia
16 septembrie Monza, Italia
30 septembrie Indianapolis, SUA
14 octombrie Suzuka, Japonia

ROMÂNIA

Luni, 30 octombrie

6.00 Telematinal 8.00 Ploaia de stele 11.20 Film. Minți periculoase 11.00 Surprize, surprize... (R) 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Ciber-Fan 13.30 Pro Patria 14.30 Cronica. Magazin social-politic în limba maghiară 16.00 Studioul electoral 17.00 Corect! 17.10 Seniorii cetății 18.00 Info-mania 18.10 Știri 18.15 Serial. Pasiuni 19.00 Jurnal 19.40 Sport 19.45 Iartă-mă! 20.45 Serial. Șapte zile 21.45 Memorialul bucureștilor 22.30 Jurnalul de noapte 22.45 Lumea dansului. 23.45 Marele Jazz.

Marti, 31 octombrie

6.00 Telematinal 8.00 Jurnal regional 8.30 Agenda electorală 9.00 Practic TV 9.40 TVR Cluj 10.30 TVR Iași 11.20 TVR Timișoara 12.10 Serial. Șapte zile 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Ciber-Fan. Lumea PC-ului 13.30 Iartă-mă! 14.30 Puncte cardinale 15.00 Cronica 16.00 Studioul electoral 17.00 Corect! 17.10 Pentru Dv. Doamnă! 18.00 Info-Mania 18.10 Știri 18.15 Serial. Pasiuni 19.00 Jurnal 19.40 Sport 19.45 Serial. Mar-torul tăcut 21.15 Flăcărînt 21.45 Amprente 22.00 Economia 23.00 Jurnalul de noapte 23.15 Vă place opera?

Miercuri, 1 noiembrie

6.00 Telematinal 8.00 Jurnal regional 8.30 Agenda electorală 9.00 Practic TV 9.30 TVR Cluj 10.20 TVR Iași 11.10 TVR Timișoara 12.00 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Poveste imorală 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Ciber-Fan 13.30 TVR Craiova 14.30 Panorama 16.00 Studioul electoral 16.30 Serial. Să vezi și să nu crezi 17.00 Corect! 17.10 Impas în doi 18.00 Info-Mania 18.10 Știri 18.15 Serial. Pasiuni 19.00 Jurnal 19.40 Sport 19.45 Recurs la morală 20.35 Serial. Justițiarul 21.30 Alegeri 2000 23.00 Jurnalul de noapte. 23.15 Mari Dirijori.

Joi, 2 noiembrie

6.00 Telematinal 8.00 Jurnal regional 8.30 Agenda electorală 9.00 Practic TV 9.30 TVR Cluj 10.20 TVR Iași 11.10 TVR Timișoara 12.00 Tezaur folcloric 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 CiberFan 13.30 Recurs la morală 14.20 Amprente 14.35 Conștientizări 16.00 Studioul electoral 17.00 Corect! 17.10 Medicina pentru toți 18.00 Info-Mania 18.10 Știri 18.15 Serial. Pasiuni 19.00 Jurnal 19.40 Sport 19.45 Teatrul Național de televiziune prezintă: Poveste imorală 20.45 Cu ochii'n patru 21.30 Film. Increderea 23.00 Jurnalul de noapte 23.15 Jazz.

Vineri, 3 noiembrie

6.00 Telematinal 8.00 Jurnal regional 8.30 Agenda electorală 9.00 Universul Practic TV 9.40 TVR Cluj 10.30 TVR Iași 11.20 TVR Timișoara 12.10 Medicină pentru toți 13.00 Jurnal 13.15 Serial. Justițiarul 14.15 Cu ochii'n patru 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 De la Est la Vest 16.00 Studioul electoral 16.30 Serial. Să vezi și să nu crezi 17.00 Corect! 17.10 Magazin folcloric 18.00 Info-Mania 18.10 Știri 18.15 Serial. Pasiuni 19.00 Jurnal 19.30 Sport 19.45 Ploaia de stele 21.15 Reflecții rutiere 21.30 Alegeri 2000 23.00 Jurnalul de noapte. 23.30 Rock la miezul nopții.

Sâmbătă, 4 noiembrie

6.00 O vedetă... populară 6.50 Oameni ca noi 7.20 Desene animate 7.45 Serial. Zorro 8.35 Agenda electorală 9.00 Totul la vedere 12.00 Casa mea 12.30 Auto Club 12.55 Fotbal: Gloria-Dinamo 15.00 Ora G. 16.00 Studioul electoral 17.00 Teledicționar 18.00 Garantat 100% 19.00 Jurnal 19.25 Sport 19.30 Surprize, surprize... 21.30 Serial. Niciodată nu e prea târziu 22.20 Jurnalul de noapte 22.30 Noaptea Cinefilului. Alice și Martin.

Duminică, 5 noiembrie

6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Universul Credinței 8.00 Desene animate 8.30 Serial. Zorro 9.30 Viața satului 11.00 Tezaur folcloric 12.00 De luni, pînă duminică 12.45 Jurnalul de prânz 12.55 Fotbal: Rapid-Oțelul 15.00 Național TV Bingo Liberty 18.00 Trupa de șoc 19.00 Jurnal 19.25 Sport 19.30 Film. J. A. Jane 21.35 Știrile de sâmbătă asta 22.05 Fotbal Show 23.15 Profesi-oniști.

TVR

Luni 30 octombrie

6.00 Serial. Obsesia 7.35 Toți, împreună 8.20 Film (R). Întorcerea macilor 9.55 Știri 10.00 Serial (R). Stăpînul domeniului 10.50 Serial. Femeia ispititoare 11.40 Osia Lumii (R) 12.15 Desene animate 12.50 Adevărate povești hollywoodiene (R) 13.45 Cinci pentru națiune 13.45 Știri 13.50 Serial. Lumea bărbatilor 15.15 Veni, Video, Vici! 16.10 Expediție în necunoscut 16.40 Serial. Captiv în viitor 17.30 Telegiurnal TVR 2 18.05 Studioul electoral 18.40 Serial. Roger, Roger 19.30 Obsesia vitezei 20.15 Sport plus 21.00 Știri 21.10 Film. Viper 22.40 Serial. Captiv în viitor 23.30 TVM Mesager.

Marti 31 octombrie

6.00 Serial (R). Obsesia 7.35 Toți, împreună 8.25 Obsesia vitezei (R) 9.10 Spectacolul lumii (R) 9.40 Veni, Video, Vici! (R) 9.55 Știri 10.00 Serial (R). Roger, Roger 10.50 Femeia ispititoare 11.40 Tribuna partidelor 12.15 Desene animate 12.45 Cinci pentru națiune 13.45 Știri 13.50 Serial. Lumea bărbatilor 15.15 Veni, Video, Vici! 16.10 Călătorind prin țară 16.40 Serial. Captiv în viitor 17.30 Telegiurnal 18.00 Film. Flăcăul cu o singură bretea 19.30 Alegeri 2000, 21.00 Știri 21.10 Televiziunea, dragostea mea! 22.10 În numele sportu-lui (R) 22.40 Serial. Captiv în viitor 23.30 TVM Mesager.

Miercuri 1 noiembrie

6.00 Serial. Obsesia 7.35 Toți, împreună 8.35 Film (R). Flăcăul cu o singură bretea 10.00 Știri 10.05 Veni, Video, Vici! (R) 10.50 Serial (R). Femeia ispititoare 11.40 Cronici votive (R) 12.15 Desene animate 12.45 Cinci pentru națiune 13.45 Știri 14.50 Serial. Lumea bărbatilor 15.15 Veni, Video, Vici! 16.10 Mit și istorie 16.40 Serial. Captiv în viitor 17.30 Telegiurnal TVR 2 18.05 Studioul electoral 18.40 Mike Hammer – detec-tiv particular 19.30 Pe muchia de cuțit 21.00 Știri 21.05 Film. Ucenicii 22.40 Serial (R). Captiv în viitor 23.30 TVM Mesager.

Joi 2 noiembrie

6.00 Serial. Obsesia 7.35 Toți, împreună 8.20 Pe muchia de cuțit (R) 9.55 Știri 10.00 Serial (R). Mike Hammer – detectiv particular 10.50 Serial (R). Femeia ispititoare 11.40 Tribuna partidelor parlamentare 12.15 Desene animate 12.45 Cinci pentru națiune 13.45 Știri 14.50 Serial. Lumea bărbatilor 15.15 Veni, Video, Vici! 16.10 Povestiri cu internet neașteptat 16.40 Serial. Captiv în viitor 17.30 Telegiurnal TVR 2 18.05 Serial. Germaine și Benjamin 18.40 Serial. Mike Hammer – detectiv particular 19.30 Alegeri 2000 21.00 Știri 21.05 Cinematograful de artă. Călaul 22.40 Serial. Captiv în viitor 23.30 TVM Mesager.

Vineri 3 noiembrie

Serial. Obsesia 7.35 Toți, împreună 8.20 Cinemato-graful de artă (R). Călaul 9.55 Știri 10.00 Serial (R). Mike Hammer 10.50 Serial. Femeia ispititoare 11.40 Serial (R). Germaine și Benjamin 12.15 Desene ani-mate 12.45 Documentar 13.15 Arca lui Noe 13.45 Știri 13.50 Serial. Lumea bărbatilor 14.15 Documentar 14.45 Serial de călătorii 15.40 On line 16.10 Prețul succesului 16.40 Serial. Captiv în viitor 17.30 Telegi-jurnal TVR 2 18.00 Studioul electoral 18.40 Serial. Mike Hammer 19.30 D'ale lui Mitică 20.30 Serial. Beavis & Buttthead 21.00 Știri 21.05 Film. Mercenarul 22.45 Serial (R). Captiv în viitor 23.35 TVM Mesager.

Sâmbătă 4 noiembrie

6.00 Povestiri cu internet neașteptat (R) 6.30 Docu-mentar (R) 7.00 On line (R) 7.35 Toți, împreună 8.20 Osia Lumii 8.50 Film. Vis și realitate 10.30 Desene animate 11.00 Serial. Piatra magică 11.30 Trupa DP 2. 13.00 Atlas 13.30 Știri 13.35 Documentar 14.30 Top TVR 2 15.30 Serial. Parohia Dibley 16.00 Paralele inegale 17.30 Telegiurnal TVR 2 17.45 Veni, Video, Vici! (R) 18.05 Studioul electoral 18.35 Documentar 19.00 Serial. Avocata 19.55 Serial. Mare schimbătoare 20.45 Serial. Familia Porter 21.15 Știri 21.20 Teatrul liric. „Oedip” de George Enescu 24.00 TVM Mesager.

Duminică 5 noiembrie

6.00 Arca lui Noe (R) 6.30 Serial (R). Piatra magică 7.00 Desene animate 7.30 Tradiții 8.00 Fema 9.00 Medalion de interpret 9.30 Cronici votive 10.00 Docu-mentar 10.30 Desene animate 11.00 Serial. Piatra magică 11.30 Tip-Top, Mini-Top 12.05 Documentar 13.00 Arta apărării 13.30 Știri 13.40 În numele sportu-lui 14.15 Documentar 15.10 Serial. Star Trek – Voyager 16.00 Lumea de mine 17.30 Telegiurnal TVR 2 17.40 Serial. Stăpînul domeniului 18.30 Spectacolul lumii 19.05 Film. Mici eroi 20.30 Veni, Video, Vici! (R) 20.45 Serial. Familia Porter 21.15 Știri 21.20 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Un domn bine, Walter Hasenclever 23.20 TVR Mesager 23.50 Documentar (R) Lumea naturii 0.40 Documentar (R). Mistere și scandaluri 1.30 Serial (R). Star Trek – Voyager 2.15 Tradiții (R). Călătoria cea mare 2.45 Telegiurnal TVR 2 3.00 Fema (R). Nu mai așteți loc la oraș? 4.00 Meda-lion de interpret (R) 4.30 Paralele inegale (R).

ProTV Internațional este transmis pe satelitul HOT BIRD 3, situat la 13 grade Est, putînd fi recepționat cu orice receptor digital local si-tuat pe frecvența 12198,08 MHz. În Româ-nia, acest program este transmis NECODAT între orele 00.00 – 10.00 (ora României).

Luni, 30 octombrie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Reforma la români 0.50 Urmărire generală 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Fotbal Divizia A – Rezumat 3.00 Știrile ProTV – Știrile despre viață pur și sim-plu 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Marti, 31 octombrie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Profesiunea mea, Cultura 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Acasă la români 2.30 Apropo.ro 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Miercuri, 1 noiembrie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Profetii despre trecut 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Acasă la români 2.30 Doctorul casei 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimi-ne-ața, ProTV e al tău!

Joi, 2 noiembrie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Acasă cu Ruxandra Săraru 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Acasă la români 2.30 Profashion 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Vineri, 3 noiembrie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Reforma la români 0.50 Urmărire generală 1.15 Acasă la bunica 1.30 Acasă la români 2.30 la-mă acasă 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Sâmbătă, 4 noiembrie

21.00 Știrile ProTV 21.30 Fotbal 23.00 Acasă la români 0.30 Retrospectivă – Chestiunea Zilei 1.00 Profashion 1.30 la-mă Acasă 2.00 Acasă cu Ruxandra Săraru 3.00 Echipa mobilă 3.30 Steaua la norocoasă 5.30 Retrospectiva P@oezia 6.00 Profesiunea mea, Cultura.

Duminică, 5 noiembrie

21.00 Știrile ProTV 21.30 Concert extraordinar al Colegiului Pro 22.30 Procesul Etapei 24.00 Echipa mobilă 0.30 Vacanța Mare 1.30 Acasă la români 2.30 Doctorul casei 3.00 Superabracadabra 4.30 Apropo.ro 5.00 Echipa mobilă 5.30 Promotor 6.00 Profetii despre trecut.

FM 92,1 MHz STEREO RADIO VOCEA EVANGHELIEI ORADEA

3700 Oradea Str. Cuza Vodă nr. 85.

Tel. 59-430552, Fax: 59-427372

E-mail: inb@ve.net

– muzică – știri locale și BBC – emisiuni pentru orice vîrstă

Ascultați RVE non stop și pe Internet la:

<http://www.rve.net>

TRANS WORLD RADIO – ROMÂNIA

(Radio Vocea Evangheliei pentru Europa)

AM 1548 KHz zilnic, ora 21.15–21.45

SW 31 și 49 m – vineri: 18.30–18.45 – sîmbătă: 18.00–18.45 – duminică: 18.30–18.45

ÎN LIMBA MATERNĂ emisiune radiofonică în limba română

30 OCTOMBRIE, LUNI (redactor: Adam Bauer)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00 Montaj de muzică populară – redactor: Gelu Stan din Timișoara 11.30 Buletin informativ, date me-teo 11.40 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55 Încheiere.

31 OCTOMBRIE, MARTI (redactor: Petru Cimpian)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.40 Evenimente calendaristice 10.45 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30 Buletin informativ, date meteo 10.45 Engleza pe înțelesul tuturor – curs de limbă engleză 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

1 NOIEMBRIE, MIERCURI (redactor: Anamaria Brad)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Sport – rubri-ca lui Adam Bauer 11.53 Avangarda „Ecranul Nos-tru” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

2 NOIEMBRIE, JOI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.00 „Cuvinte potrivite” – emisiune dialog de cultivare a limbii române 11.15 Interviu, reportaje din viața ro-mânilor din Ungaria 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.45 Nota săptămîinii de Edda Ilyés 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

3 NOIEMBRIE, VINERI (redactor: Eva Iova)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.50 Revista presei „Foia românească” 11.52 Avangarda „Ecranul nostru” 11.55 Ce e nou la liceul Bălcescu din Giula? – relatează Andreea Gurzău 11.00 Magazi-nul vîrșnicilor 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Actualități la români din Banatul Sîrbesc – relatează Cornel Mata din Vîrșet 11.50 Știri și curiozități din România – relatează Simona Pele din Timișoara 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

4 NOIEMBRIE, SÂMBĂTĂ (redactor: Adam Bauer)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristi-ce 14.40 Programul bisericilor ortodoxe și al adună-rii baptiste 14.45 Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00 „Pe undele Europei” – magazin eurorregional 15.58 Încheiere.

5 NOIEMBRIE, DUMINICĂ (redactor: Adam Bauer)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristi-ce 14.40–15.30 Retrospectiva săptămîinii (spiciuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săp-tă-mîinii) 15.30 Emisiune religioasă ortodoxă 15.55 În-cheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezin-tă emisiunea românească, difuzată pe țară. Suma-rul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relații din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe lîngă frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele locale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 KHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

1 noiembrie 2000 (m1 ora 13.25)

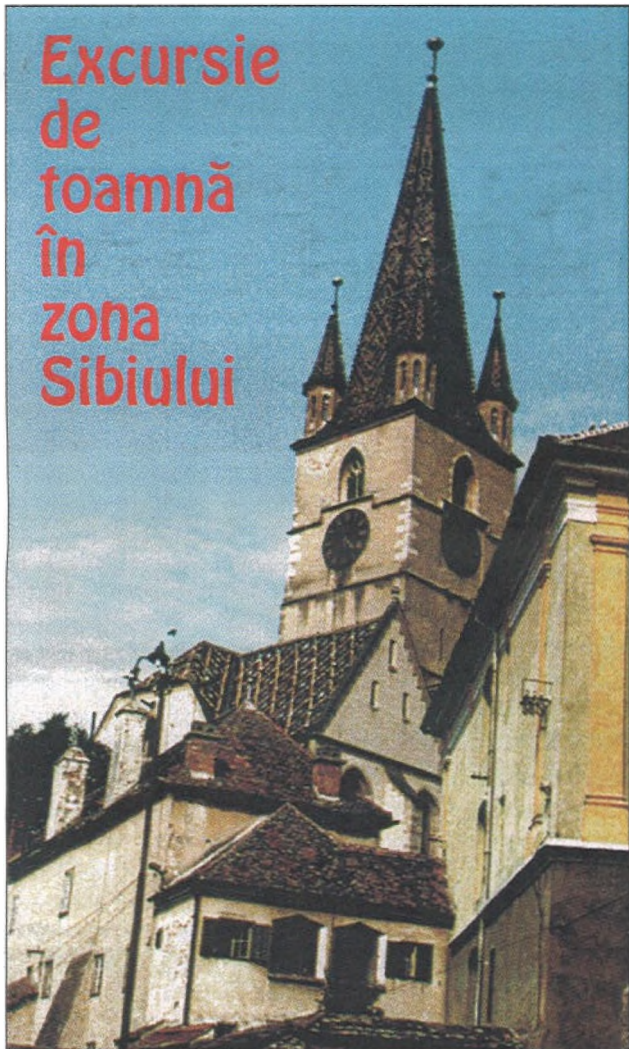
Reluare: 4 noiembrie 2000 (m2 ora 10.40)

Conținutul prevăzut al programului din săptămîina viitoare:

Magazinul românesc difuzat săptămînal de Televiziunea Maghiară, miercuri viitoare oferă în aten-ția telespectatorilor o relatare despre înțînirea pri-marilor din județele Arad și Bichiș, limitrofe cu granița ungaro-română. Într-un alt reportaj se va prezenta o mică parte a obiectelor de cult ale Bise-ricii Ortodoxe Române din Ungaria, dar cei care se vor așeza în fața televizorului vor avea ocazia să urmărească și un montaj liric pregătut de Zsua Mor-ților, obicei preluat și de majoritatea românilor din Ungaria.

Realizator: Ștefan Crăsta

Excursie de toamnă în zona Sibiului

Planul, care s-a înfăptuit la sfârșitul săptămânii trecute, exista de mai mult timp printre dorințele românilor din Seghedin. Mica comunitate a credincioșilor ortodocși români din orașul de pe Tisa a vrut să viziteze anul trecut o mănăstire din apropierea Aradului, fapt care, însă, nu s-a putut realiza din diferite motive. Planul din acest an, un drum la Sibiu și la Mănăstirea de la Sîmbăta de Sus, a fost susținut și de către Asociația Culturală a Românilor din Seghedin. Din păcate însă, entuziasmul de la început a mai scăzut, pînă la urmă participînd la excursia de toamnă numai cei mai tineri credincioși români din Seghedin.

Mica echipă, condusă, bineînțeles, de preotul paroh Aurel Becan a vizitat în prima zi, la 21 octombrie, centrul istoric al orașului Sibiu, Catedrala Ortodoxă „Sfînta Treime” și biserica evanghelică. În cea de-a doua zi, fiind duminică, excursioniștii au luat parte la Sfînta Liturghie din Mănăstirea „Brâncoveanu” de la Sîmbăta de Sus și au vizitat satul Rășinari. Ziua de luni era consacrată din nou Sibiului, muzeelor, librăriilor.

File din Istoria Sibiului

Primele pagini ale cronicii orașului Sibiu se leagă de așezarea pe malurile râului Cibin a coloniștilor cunoscuți sub denumirea generică de sași, în orizontul celui de-al XII-lea secol al erei noastre. Primele mențiuni ale orașului în documente apar între 1192 și 1196 sub formula Cibinium, Villa Hermani, în secolele XII-XIII și Hermannstadt în 1366. Sibiul a fost unul dintre centrele Reformei lui Luther. Aici și-a trăit o mare parte a vieții sale marele umanist Nicolae Olahus. „Cel dintîi învățător de ideal național”, cum l-a caracterizat Nicolae Iorga pe Gheorghe

Lăzar, este profesor la Seminarul ortodox din Sibiu între 1811-1815. În secolul XIX și la începutul secolului XX, Sibiul devine un important centru al vieții politice și culturale al românilor din Transilvania. Acesta este orașul unde Simion Bărnuțiu, la vestea revoluției din Pesta (15 martie 1848), elaborează proclamația din 24 martie, unde fixează obiectivele revoluționarilor români ardeleni. Aici își concepe Bărnuțiu înflăcărutul discurs rostit în catedrala Blajului, la 14 mai, în care proclamă idealul egalității și al respectului reciproc între toate popoarele Transilvaniei. Avram Iancu, tînărul și energicul revoluționar, venea des la

Sibiu pentru consultări cu membrii Comitetului Național, ales de Adunarea de la Blaj. Președintele acestui Comitet era Andrei Șaguna.

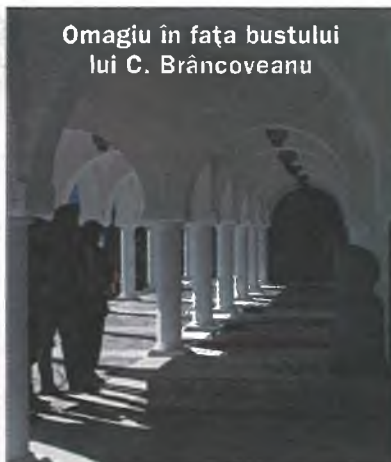
În orașul Sibiu s-a fondat, în anul 1861, unul dintre bastioanele cele mai puternice ale edificării conștiinței naționale, Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român (ASTRA). Sibiul și-a înscris numele în istoria poporului român și prin declanșarea mișcării memorandiste.

Credință și artă

Catedrala Ortodoxă „Sf. Treime”, ctitorită de Mitropolitul Ioan Mețianu, este construită la începutul acestui secol de către arhitecții Virgil Nagy și Iosif Kamner din Budapesta. Sfințirea bisericii s-a săvîrșit la 13 mai 1906. La intrarea în biserică, în partea din stînga, o placă mare dă de știre credincioșilor care trec pe acolo, că aici a fost ales episcop Andrei Șaguna, care s-a născut dintr-o familie de macedoromâni de la Miskolc. A fost una dintre cele mai de seamă personalități politice, culturale și bisericești ridicate din rîndul românilor din secolul trecut. Șaguna a fost un promotor al dezvoltării învățămîntului românesc și reorganizator al bisericii ortodoxe din Ardeal, pe care o separă de mitropolia sîrbească, întemeind mitropolia Ardealului cu sediul la Sibiu (1864). Este primul președinte al ASTREI și, din 1871, membru al Academiei Române. (Despre Andrei Șaguna puteți citi și în pagina Ortodoxia.) În apropierea catedralei se găsește Institutul Teologic Ortodox și Mitropolia Ardealului.

Muzeul Brukenthal adăpostește colecția de artă a baro-

Omagiu în fața bustului lui C. Brâncoveanu

Aerul este bogat ionizat, cu un bioclimat alpin. În complexul Schit, alături de biserica de lemn își doarme somnul de veci marele filozof Constantin Noica, cel care și-a petrecut în stațiune ultimii ani ai vieții într-un autoexil impus de împotrivirea sa față de regimul comunist.

O mănăstire care unește românii

Mănăstirea Brâncoveanu de la Sîmbăta de Sus se află deja în județul Brașov, pe valea râului Sîmbăta, la poalele Munților Făgărașilor. Mănăstirea este renumită ca loc de reculegere, mîngiere și întărire sufletească pentru credincioșii și vizitatorii care poposesc, ori se roagă în acest lăcaș sacru. Poporul român are prin această mănăstire, ca și prin celelalte peste 250 de mănăstiri ortodoxe din România, cea mai traică și veșnică punte de legătură a tuturor românilor de o parte și de alta a Carpaților. Istoria Mănăstirii Brâncoveanu începe din secolul al XVII-lea. Pe locul acesteia, în jurul anului 1696, primul ctitor, domnitorul Constantin Brâncoveanu, va zidi în piatră o mănăstire. Acest lăcaș de închinăciune a văzut apoi, în cursul secolelor, vremuri bune și mai puțin bune. În 1785 ea a fost dărîmată total. După 208 ani de la dărîmare, Mănăstirea Brâncoveanu a reînviat la 15 august 1993, la sărbătoarea Adormirea Maicii Domnului, cînd s-a sfințit biserica nouă, care poartă hramul Sfinților Martiri Brâncoveni, ca și întreaga Mănăstire. (Despre istoria acestei mănăstiri vom scrie în pagina ortodoxă a unui viitor număr al Foi românești.)

Text și foto: Eva Iova

Trecînd frontierele orașului

Comuna Rășinari, situată la 12 km de Sibiu, se găsește pe drumul care duce spre Păltiniș. Este locul de naștere al marelui poet Octavian Goga, al renumitului filosof Emil Cioran. Mausoleul lui Andrei Șaguna, mare cărturar și mitropolit al Ardealului, se află lîngă Biserica Sf. Treime. Locuitorii din Rășinari sînt oameni înstăriți, ceea ce se vede pe străzile curate și pe casele construite într-un stil asemănător cu casele sașilor, dar și pe cimitirul îngrijit.

La 32 km de Sibiu se găsește stațiunea turistică permanentă, Păltiniș. Este o stațiune de sporturi de iarnă, cu vile și hoteluri, restaurante și baruri.

Curtea Mănăstirii Brâncoveanu

